

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

DİJİTAL MECRALAR KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

1'inci Toplantı

28 Kasım 2024 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

- Komisyon Başkanı Hüseyin Yayman'ın, Komisyonun bugünkü gündemine, Komisyonun gelecek günlerde dijital telifle ilgili çalışma yapacağına, sanal kumar, oyun siteleri ve yapay zekâ gibi ele alması gereken konulara ve Türkiye'deki dijitalleşme konusuna ilişkin açıklaması
- Komisyon Başkanı Hüseyin Yayman'ın, Komisyonun gelecek hafta yapacağı toplantıya ve katılımcılara teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması

III.- SUNUMLAR

- Disney XD Televizyon Yayıncılık Anonim Şirketi Hukuk Müşaviri Bürke Barış Şerbetçi Arabacı'nın, mevzuat ve The Walt Disney Company ve Disney+ açısından çalışma usulleri hakkında sunumu
- Disney XD Televizyon Yayıncılık Anonim Şirketi Genel Müdürü Cenk Soner 'in, Disney şirketi, The Walt Disney Company'nin Türkiye'deki iş kolları ve son zamanlarda sosyal sorumlulukla ilgili yaptıkları, Disney Plus ve çocukların korunması için uygulamaları hakkında sunumu

IV.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A) Görüşmeler

- Disney XD Televizyon Yayıncılık Anonim Şirketi Hukuk Müşaviri Bürke Barış Şerbetçi Arabacı ve Disney XD Televizyon Yayıncılık Anonim Şirketi Genel Müdürü Cenk Soner tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşme

DİJİTAL MECRALAR KOMİSYONU

1'inci Toplantı
28 Kasım 2024 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Dijital Mecralar Komisyonu saat 11.06'da açıldı.

Komisyon Başkanı Hüseyin Yayman,

Komisyonun bugünkü gündemine, Komisyonun gelecek günlerde dijital telifle ilgili çalışma yapacağına, sanal kumar, oyun siteleri ve yapay zekâ gibi ele alması gereken konulara ve Türkiye'deki dijitalleşme konusuna,

Komisyonun gelecek hafta yapacağı toplantıya ve katılımcılara teşekkür ettiğine,

İlişkin açıklama yaptı.

Disney XD Televizyon Yayıncılık Anonim Şirketi Hukuk Müşaviri Bürke Barış Şerbetçi Arabacı tarafından, mevzuat ve The Walt Disney Company ve Disney+ açısından çalışma usulleri,

Disney XD Televizyon Yayıncılık Anonim Şirketi Genel Müdürü Cenk Soner tarafından, Disney şirketi, The Walt Disney Company'nin Türkiye'deki iş kolları ve son zamanlarda sosyal sorumlulukla ilgili yaptıkları, Disney Plus ve çocukların korunması için uygulamaları,

Hakkında sunum yapıldı.

Disney XD Televizyon Yayıncılık Anonim Şirketi Hukuk Müşaviri Bürke Barış Şerbetçi Arabacı ve Disney XD Televizyon Yayıncılık Anonim Şirketi Genel Müdürü Cenk Soner tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşme yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, toplantıya saat 13.39' da son verildi.

28 Kasım 2024 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.06

BAŞKAN: Hüseyin YAYMAN (Hatay)

BAŞKAN VEKİLİ: Nazım ELMAS (Giresun)

SÖZCÜ: Zeynep YILDIZ (Ankara)

KÂTİP: Levent UYSAL (Mersin)

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Çok değerli milletvekillerim, Meclisimizin çok değerli bürokratları, çalışanlarımız, çok değerli basın mensupları, Meclisimizin çok değerli emekçileri, kâtip arkadaşlar, çok kıymetli misafirlerimiz; hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır, Türkiye Büyük Millet Meclisi Dijital Mecralar Komisyonumuzun 28'inci Yasama Döneminin Onuncu Toplantısını açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Hüseyin Yayman'ın, Komisyonun bugünkü gündemine, Komisyonun gelecek günlerde dijital telifle ilgili çalışma yapacağına, sanal kumar, oyun siteleri ve yapay zekâ gibi ele alması gereken konulara ve Türkiye'deki dijitalleşme konusuna ilişkin açıklaması

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Bugün, çok değerli misafirlerimiz var ve kendilerini birazdan dinleyeceğiz; Disney ve Disney Plus'ın Türkiye temsilcileri faaliyetleriyle ilgili bize bilgilerini verecekler, çok değerli Cenk Soner Bey ve hukuk müşavirimiz Bürke Hanım bizi birazdan sunumlarıyla aydınlatacaklar.

Çok değerli basın mensupları, çok değerli misafirlerimiz; bizim Komisyonumuz Türkiye Büyük Millet Meclisinde gündemini takip eden, takip etmeye çalışan komisyonlardan bir tanesi, büyük bir uyum içerisinde çalışmalarımızı yönetiyoruz. Önümüzdeki dönemde -tabii, bu dönem çok yoğun başladık- önümüzdeki günlerde tekrar Komisyonumuzla bir araya geleceğiz ve toplantı gündemimizi değerlendireceğiz ama özellikle bu "dijital telif" konusu artık gerçekten çok önemli hâle geldi. "Dijital telif" meselesinde hazırlıklar tamamlandı, bütçeden sonra Türkiye Büyük Millet Meclisine getireceğiz. Bu konuda, dijital telifte hem Kültür Bakanlığı hem Türkiye Büyük Millet Meclisi hem de aynı zamanda tüm paydaşlarla beraber bir ortak akıl çerçevesinde artık sona gelindi. Buradaki emek sömürüsünün önüne geçmek ve gerçekten haberin telif olarak sayılması ve emeğin korunması bağlamında Komisyonumuz önümüzdeki günlerde bunla ilgili çalışmasını yürütecek.

Bir diğer önemli konu, bugünkü gündemimiz değil ama önümüzdeki dönemde hepimizin gündeme alması gereken konu başlıklarından bir tanesi: Sanal kumar. Aileleri yıkan, gençlerimizi elimizden alan ve insanlarımızı gerçekten çok mağdur eden bu meselede Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak bizlerin bir ön alması ve bu konuyla ilgili muhakkak bir inisiyatif geliştirmesi gerektiğini düşünüyorum.

Bir diğer önemli mesele, hepinizin bildiği gibi, oyun siteleri. Yine, çocuklarımızın geleceğini çalan ve onları, tabiri caizse, zombileştiren, gerçeklikten koparan ve aileleriyle uyumunu bozan, toplumla uyumunu bozan bu konuyu da bizim Komisyon olarak muhakkak ele almamız ve bu konuda da bir inisiyatif geliştirmemiz gerekiyor. Dolayısıyla, dijital gündem çok yoğun bir biçimde devam ediyor.

Yapay zekâyla ilgili komisyon kuruldu, çalışmalarını önümüzdeki dönemde, bütçeden sonra hızlandıracak ve Türkiye Cumhuriyeti'nin, ülkemizin çok acil bir yapay zekâ kanununa, düzenlemesine ihtiyacı var. Bu meselenin de önemine bir kez daha vurgu yapmak istiyorum. Ama dediğim gibi, belki şu olabilir: Toplantının sonunda ben değerli vekillerimin görüşlerini almak isterim. Biz kendi aramızda belki bir mini toplantı yapıp -açık bir toplantı değil, kapalı bir toplantıyla- konularımızı ele alıp bunları bir daha düşünmemiz lazım.

Türkiye dijitalleşme meselesinde -sosyal medya boyutunu ayrı bırakmak suretiyle- artık gerçekten çok ileri mesafeler aldı. Bugün de platformlardan ilki -ilk olacak- Disney'i Türkiye Büyük Millet Meclisinde dinleyeceğiz. Ne yaparlar; Topluluk kuralları nelerdir; çocuğun korunması, ailenin korunması, bireyin korunması, kamu düzeninin sağlanması bağlamında hangi işleri yerine getirmektedirler; bunları kendilerinden dinleyeceğiz. Biz, bunun önemli olduğunu düşünmekteyiz. Şunun bir kez daha altını çizmek isterim: Yani, oyun platformları meselesinde biz hem özgürlükleri savunuyoruz hem de bireyin korunmasını, kamu düzeninin korunmasını, ailenin korunmasını çok önemsiyoruz. Oyun platformlarının, şiddeti teşvik etmesini, aile yapısını tehdit etmesini, bunları asla kabul etmiyoruz. Bizim için özgürlükler önemlidir ama aile vazgeçilmezdir, çocuklarımız geleceğimize ve vazgeçilmezdir. Çocuklarımızın tertemiz dimağlarının cinsiyetsizleştirme propagandasına maruz bırakılmasını, çocuklarımızın bazı sapkın fikirlere yönlendirilmesini, çocuklarımızın aynı zamanda İslamofobiya gibi ya da birtakım zararlı alışkanlıklara maruz bırakılmasını asla uygun bulmuyoruz. Hep söyledik, söylüyoruz: Dijital mecralar, maalesef, her türlü kötülüğün merkezi hâline gelme riskiyle karşı karşıya. Yani, bir taraftan iyiliklerin olduğu bir dünya, diğer taraftan da ırkçılığın, İslamofobyanın, cinsiyetsizleştirmenin, sanal faşizmin, ergen mobbinginin, bağımlılığın, bağımlılığın her türlüşünün -dijital bağımlılık, madde bağımlılığı- kadın ticaretinin, nefret suçlarının, ötekileştirmenin, düşmanlaştırmının yaşandığı bir yer hâline geliyor ve maalesef faşizmi besleyen bir mecra hâline geliyor; zaten biz bunları çok konuşmuştuk. Biz hem özgürlükleri savunuyoruz hem de çocuklarımızın geleceğini sonuna kadar savunuyoruz ve savunmaya devam edeceğiz. Uluslararası dijital şirketlerin "Bırakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler." tavrını asla desteklemiyoruz. Etkileşim almak için kendilerine "sosyal medya fenomeni" diyen insanların hiçbir hukuk, hiçbir kural, hiçbir anane, hiçbir norm tanımasını asla doğru bulmuyoruz, milletimiz de doğru bulmamakta.

Ben sözü fazla uzatmayacağım. Bu noktada, biz, sunumdan sonra değerli vekillerimizin muhakkak sorularını, eleştirilerini, katkılarını alacağız. Dediğim gibi, dijital gündem bir taraftan yapay zekâyı konuşurken öbür taraftan ChatGPT'yi konuşurken öbür taraftan da maalesef sanal kumarı ve oyun sitelerini konuşuyor; bu da herhâlde küreselleşmenin ve dijitalleşmenin paradoksal kısımlarından bir tanesi.

Bugün, çok önemli bir konuyu ele alacağız. Artık bizim kuşak biraz daha geleneksel izleyiciler. Bu geleneksel izleyiciliğin değiştiği, insanların normal televizyon akışlarını izlemediği, takip etmediği ama başka platformlar marifetiyle takip ettiği yeni bir düzlemle karşı karşıyayız. Eskiden gazetelerin ekleri vardı, sadece televizyon ekleri ve o televizyon ekranlarında -burada çok değerli büyüklerimiz var- orada televizyonun akışını takip etmek çok önemliydi ve ona göre program yapıldı ama artık ne o gazeteler kaldı ne o gazetelerin ekleri kaldı ne de

onu takip eden insanlar kaldı. Bugün, işte, çok önemli bir platformu dinleyeceğiz. Ben daha söyleyeceklerim varsa birazdan bunları da ifade ederim.

Şimdi, ben sözü çok daha fazla uzatmadan Cenk Bey'e bırakıyorum.

Buyurun Cenk Bey, söz sizin.

Teşekkür ederiz.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyelerimiz, değerli basın mensuplarımız, Komisyon çalışanları; öncelikle, bizleri Türkiye'deki faaliyetlerimizi anlatmak için bugün buraya davet ettiğiniz için sizlere çok teşekkür ederiz.

Bugün burada ben The Walt Disney Company'nin Türkiye'nin Genel Müdürü olarak, Bürke Şerbetçi Arabacı Hukuk Müşavirimiz olarak sizlere faaliyetlerimizi anlatacağız. Hem Türkiye'deki operasyonumuz hem de bize iletmış olduğumuz gündemle ilgili sizlere bilgiler paylaşacağız. Onun dışında da sorularınız varsa onları da cevaplamaya çalışacağız. Çok teşekkür ederiz.

İsterseniz sunuma geçebiliriz.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Buyurun.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Sözü ilk gündem olarak Bürke Hanım'a bırakıyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Buyurun.

III.- SUNUMLAR

1.- Disney XD Televizyon Yayıncılık Anonim Şirketi Hukuk Müşaviri Bürke Barış Şerbetçi Arabacı'nın, mevzuat ve The Walt Disney Company ve Disney+ açısından çalışma usulleri hakkında sunumu

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ HUKUK MÜŞAVİRİ BÜRKE BARIŞ ŞERBETÇİ ARABACI - Merhabalar Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, değerli Komisyon üyeleri.

Bugün, Başkanım çok doğru bir açılış yaptı, dünya değişiyor ve dijital izleme alışkanlığı artık eskiye göre, bizim çocukluğumuza göre yeni nesilde fazlasıyla değişmiş durumda.

Komisyonunuzun bizden istediği bazı gündem maddeleri vardı. Biz bunları 4 başlığa ayırdık. Öncelikle izin verirsene mevzuattan bir bahsetmek istiyoruz çünkü "dijital platformlar" deyince esasen çok geniş bir dünya anlaşıyor fakat biz burada bugün yayın platformlarının nasıl bir mevzuata tabi olduğundan başlamak istiyoruz çünkü oldukça regüle, mevzuat olarak oldukça düzenli bir regülasyona tabi. Esasen de televizyonların yayını miras almış, buradan devam eden bir regülasyona tabi şu an dijital platformlar. Bu kapsamda önce mevzuat hakkında ben bilgi vereceğim, daha sonra da The Walt Disney Company ve Disney+ açısından çalışma usullerimiz, Türkiye ofisinin faaliyetleri ve çalışan istihdamına ilişkin bilgileri ayrıca Disney+ kapsamında içerik kütüphanesini nasıl oluşturuyoruz; buna ilişkin süreçleri ve son olarak da çocukların korunması için yapılan uygulamaları Cenk Bey sizlere anlatacak.

Şimdi, burada, artık biliyorsunuz televizyon, bilgisayar, akıllı telefon, tablet yani izleyicilerin her an eriştiği mecraları düzenleme gereği aslında 2018'de gündemimize girdi. Biliyorsunuz, 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun yayın mecraları için zaten yürürlükteydi. Bu kuralların üzerine 6112 sayılı Kanun'a bir 29/A maddesi eklendi ve böylelikle 2018 yılının Mart ayında dijital mecralar da artık Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun denetlediği kuruluşlar arasına girdi. Bunun arkasından merakla beklenen bir yönetmelik vardı, yaklaşık bir buçuk yıl sürdü bu yönetmeliğin çıkması ve 1 Ağustos 2019 tarihinde Radyo, Televizyon ve İsteğe Bağlı Yayınların İnternet Ortamından Sunumu Hakkında Yönetmelik'in de çıkmasıyla artık bu alanda faaliyet gösteren bizim gibi yayıncıların nasıl kurallara tabi olduğunu daha net, daha açık bir biçimde görmüş olduk. Tabii, bu yönetmeliğin düzenlemediği hususlarla ilgili yine 6112 sayılı Kanun yürürlükte ve bizler de hâlâ kılavuz olarak bu kanunu kullanıyoruz öncelikle. Bunun yanı sıra, Ticaret Bakanlığı da abonelik temelli dijital mecraları da... Aboneleri zaten tüketici kapsamında olduğu için abonelerin korunması ve bu kamu hizmeti kapsamında da Ticaret Bakanlığının da denetimine tabiyiz yani RTÜK ve Ticaret Bakanlığının 2 asıl denetleyici kuruluş olduğunu söyleyebiliriz. Tabii, bunların dışında 5651 sayılı Kanun ve Türk Ceza Kanunu gibi herkesin tabi olduğu diğer mevzuata da tabiyiz ama bugün özellikle üzerinde durmak istediğimiz 2 denetleyici mecra ve kanun bu.

Şimdi, tabii, internet üzerinden yapılan yayınlar kapsamında isteğe bağlı yayın hizmeti lisansı alınması bu bahsettiğim düzenlemelerle gündemimize girdi ve biz de Disney+ olarak Türkiye'de yayına geçmeye karar verdiğimiz tarihten itibaren lisans hazırlığımızı yaptık. Bu lisans hazırlığı kapsamında gereklilikleri yerine getirerek Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna dosyamızı verdik ve 29 Aralık 2021'de de yayın iznimizi, lisansımızı aldık. Lisansla beraber tüm yayıncılar gibi yani tüm lineer yayıncılar, tüm RTÜK Kanunu'na tabi yayıncılar gibi biz de yayıncılık ilkelerine uymak, Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna ödenmesi gereken reklam geliri -şu an henüz olmasa da- abone geliri üzerinden gelirleri ödemek, bilgi istendiğinde bu bilgileri vermek ve RTÜK tarafından denetlenmek ve yaptırımlara uymak gibi tüm yaptırımlara tabiyiz.

Şimdi, burada birazcık daha açacak olursak... Radyo ve Televizyon Üst Kurulu bizden genelde neler istiyor, neler yapmamızı istiyor? Buralarda bilgi ve belgelerin güncelliğini mutlaka tutmak zorundayız ve Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna istendiği zaman zaten hızlıca bunları süresinde iletmemiz gerekiyor. RTÜK tarafından herhangi bir nedenle uygun bulunmayan katalog kapsamında bir yayın olduğunda bunları katalogdan çıkarmakla yükümlüyüz. Bunun zaten televizyonlardaki karşılığı da biliyorsunuz yayının kaldırılması olabiliyor, cezalar olabiliyor, durdurma olabiliyor. Burada da yayının kendi niteliğine göre katalogdan çıkarma olarak bu karşımıza çıkıyor. Aynı şekilde, tabii, verilen lisans dosyasında bütün ortaklık yapıları ve şirkete ilişkin genel bilgiler verildiği için bunlarda herhangi bir değişiklik olduğunda da zaten anında Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna bildirmek zorundayız ve bu bildirimleri de zamanlı olarak yapıyoruz.

Yine, her zaman için ses, kayıt ve dosyaları tutmak ve bunları da Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna vermekle yükümlüyüz. Künye bilgilerimiz, bunların bir yıl süreyle muhafazası ve bunların bize tebliğinden itibaren, talebinden itibaren on gün içinde RTÜK'e sunulması da diğer görevlerimiz arasında.

Burada koruyucu sembollerden bir bahsetmek istiyorum. Demin bahsetmiştim, yönetmelik kapsamında internet üzerinden yapılan yayınlar

düzenlendi ancak koruyucu semboller, “akıllı semboller” dediğimiz, tüm yayın kuruluşlarını kapsayan semboller aynı kaldı. Biz de bu yayın sembollerine tabiyiz. İlgili yayının, ilgili dizinin hangi yaş gruplarına göre nasıl kategorilendirildiği mutlaka ilgili yayının üzerinde, ilk kısmında yer almak zorunda. Zaten baktıysanız bizim de hizmetimizde bunun mevcut olduğunu görmüşsünüzdür.

Burada, yine, dijital gelirlerin paylaşılmasıyla ilgili olarak da zaten vergiler ve diğer ödemelerin dışında bu koşullu erişim yoluyla sunulan hizmetlerin yıllık net satışlarının yüzde 1,5’ünü yani bu tüm abonelerden elde edilen gelirlerin yüzde 1,5’ünü da RTÜK’e ödemekle yükümlüyüz ve bu ödemeler her yılın belirli aylarında yapılmakta şu an hâlihazırda.

Çocukların korunmasına gelince. Zaten biliyorsunuz, 6112 sayılı Kanun kapsamında çocukların korunmasına dair birtakım hükümler olduğu gibi The Walt Disney Company’nin merkezinde de çocuk ve aile olduğundan bu konuda da oldukça fazla önlemimiz mevcut -Cenk Bey de kendi sunumunun kendi kısmında daha detaylı bunlara yer verecek- ve biz de aynı şekilde mevzuattaki çocukların korunması hakkında tüm hükümlerine uyuyoruz, uymaktayız.

Biraz Ticaret Bakanlığından bahsetmek istiyorum. Dediğim gibi, aboneler Ticaret Bakanlığı mevzuatı yani Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun kapsamında ve yan mevzuatlar kapsamında, ikincil mevzuatlar kapsamında birer tüketici. Dolayısıyla Ticaret Bakanlığı oldukça da aktif olarak, biliyorsunuz, bu son dönemde tüketicilerin, abonelerin korunmasıyla ilgili önlemler alıyor ve biz de bunları görmekten çok mutluyuz çünkü regüle bir piyasada çalışmak, kuralları belli, çerçevesi belli bir piyasada çalışmak hakikaten bizlere de hangi kuralları, hangi mevzuatı izleyeceğimiz konusunda son derece açık bir şekilde bildirilmiş oluyor, bizim de hayatımız kolaylaşıyor açıkçası hukukçular olarak da şirket olarak da diyeyim.

Burada, yine, bu denetimleri yıl içinde gördüğümüzden de zaten bahsetmiştim.

Bir de son olarak şu hususu eklemek istiyorum mevzuatla ilgili: Esasen her ne kadar yayıncılık bir olarak görülse de şu an bu kanunlar silsilesi kapsamında, aslında dijital yayınların kendi özüne ait birtakım yani kendi tabiatından gelen farklılıklar var. Bunlar neler? Şimdi, örneğin, akıllı işaretlerin belli saatleri var normal yayıncılık sisteminde. Demin Başkanımın bahsettiği gibi, işte, gazetelerde saatli olarak yayınlanan programlarda saatine göre belli programların yayını mümkünken diğerlerinin değil ancak dijital yayında takdir edersiniz böyle bir şey yok. İzleyicinin tamamen ne zaman tükettiği bilinemez ve bu ve bu gibi birtakım detaylar üzerinde biz üst kurumun da çalıştığını biliyoruz, başka ikincil mevzuatlarının geleceğini de tahmin ediyoruz. Zaman içinde ihtiyaçlar çoğaldıkça bunlar da farklılaşacak, değişecek, devinecektir diye düşünüyoruz.

Ben mevzuatla ilgili çok uzatmak istemiyorum.

Başkanım, biz devam edelim mi, soruları sonra mı alalım?

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Soruları sonra.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ HUKUK MÜŞAVİRİ BÜRKE BARIŞ ŞERBETÇİ ARABACI - Tamam, oldu.

O zaman ben izninizle Cenk Bey’e sözü devretmek istiyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Biz teşekkür ederiz.

2.- Disney XD Televizyon Yayıncılık Anonim Şirketi Genel Müdürü Cenk Soner ‘in, Disney şirketi, The Walt Disney Company’nin Türkiye’deki iş kolları ve son zamanlarda sosyal sorumlulukla ilgili yaptıkları, Disney Plus ve çocukların korunması için uygulamaları hakkında sunumu

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Öncelikle, size grubumuz hakkında, ana şirketimiz hakkında biraz bilgi vermek istiyorum. Disney yüz yıllık bir şirket, 1923 yılında kuruldu, bünyesinde birçok stüdyolar ve markaları bulunduran bir şirket. Dow 30 şirketleri arasında borsaya yüzde 100 açık olan bir şirket. Bizim bölgeye girsek Avrupa bölgesi ki “EMEA” olarak adlandırıyoruz bölgemizi. Bu da Avrupa, Orta Doğu ve Afrika kıtalarından oluşuyor. Biz de bu bölgenin içerisinde yer alıyoruz Türkiye olarak. Disney yaklaşık 90 yıldır da bu bölgede faaliyetlerini sürdürüyor ve şu anda bu bölgede 5.500 kişiye istihdam sağlıyor. Bu bölgede 130’dan fazla ülkede 165 tane kanalımız bulunuyor şu anda. Şirketin doğrudan tüketiciye yönelik ürünleri Disney+ da şu anda bu bölgede 85 tane pazarda mevcut. Ayrıca stüdyolar açısından çok farklı iş kollarımız var. EMEA bölgesinde de Disney’in ABD dışındaki gişe gelirlerinin yüzde 50’sini bu bölge temsil ediyor.

Türkiye’deki operasyonumuza girsek The Walt Disney Company olarak. Ana olarak 3 tane farklı iş kolumuz var. Bunlardan bir tanesi “sinemalar” olarak adlandırdığımız bölüm, diğeri medya ve diğeri de tüketici ürünleri. Sinemalar tarafında şu anda işte sinemalara çıkan bütün Disney stüdyolarının ürettiği filmlerin aslında Türkiye’de sinemaya çıkarıp izleyiciye ulaşmasını sağlıyoruz.

Burada sunumda da gördüğünüz gibi, birçok farklı markalarımız var. Bu markalar çocuktan yetişkine kadar çok geniş bir yelpazeyi kapsıyor. Bu markaların ürettiği bütün filmlerle sinema tarafına çıkıyoruz aslında. Bu stüdyolar sadece sinema tarafına değil... Biz sinema tarafına, sinemanın desteklenmesine çok önem veriyoruz. Şu anda biliyorsunuz, biraz dijital medyaya kayan bir süreçte gidiyoruz fakat baktığımızda, sinemalar, televizyonlar ve daha sonra dijital mecralar aslında farklı ülkelerde farklı safhalardan geçiyor, farklı aşamalardan geçiyor ve sektörler de zaten farklı bir noktada izleyici alışkanlıkları açısından, Türkiye’de de böyle bir değişim yaşanıyor. Fakat bunlar bir anda olan değişimler değil, uzun süreli olan değişimler. O yüzden bizim global şirketimizde şu anda hem sinemalara hem TV kanallarımıza hem de dijital mecralarımıza, onlara yönelik içerikleri ayrı üretim yayınlıyorlar.

Daha sonra medya tarafına baktığımızda ki Türkiye’de medya tarafında aslında çok geniş bir yelpazemiz var. TV kanalı olarak şu anda 6 tane kanalımız var; ulusal kanalımız NOW, yabancı dizileri yayınladığımız FX kanalımız, belgesel yayınladığımız National Geographic kanalımız, 0-3 yaş çocuklara yönelik BabyTV ve daha sonra Disney Junior kanalımız mevcut. Şu anda bu toplantıda ne kadar Disney+’ı konuşuyor olsak da grup olarak baktığımızda, biz 2000 yılında National Geographic kanalımızın TÜRKSAT’ta yayınlanmasıyla Türkiye pazarına ilk olarak girdik bir lisans üzerinden. Daha sonra, 2006 yılında da FOX Life kanalımızı açarak, o zamanki adıyla “FOX” kanalımızı açarak aslında burada ilk işte yerel şirketlerimizi kurup RTÜK’ten bütün lisanslarımızı alıp aslında bilfiil doğrudan Türkiye’ye yatırım yaptığımız zamandı 2006 yılı. Daha sonra, Türkiye’deki bütün faaliyetlerden kazandığımız gelirlerle aslında hep Türkiye’ye yatırım yapmaya

devam ettik. Şu anda 6 kanal görüyorsunuz fakat zaman içerisinde biz 12 kanala kadar ulaşmıştık. Bazı kanalları yaşayan izleyici alışkanlıklarına paralel kapatmak zorunda kaldık. Hem biz kanalları açtık, daha sonra on yıllık süreçlerde, on iki yıllık süreçlerde değişen izleyici, tüketici tercihlerine göre kapanışları da aynı bu şekilde yaptık. O yüzden, Disney+ ne kadar yeni olsa da bizim ekibimizle Türkiye'deki izleyici alışkanlıkları olsun, yasalar olsun, RTÜK kuralları olsun aslında çok eskiden beri çok hasır neşir olduğumuz, bu yasaların değişimini gördüğümüz, katkıda bulunduğumuz bir süreçten geçtik, çok daha uzun süredir Türkiye'de faaliyetimizi sürdürüyoruz.

Onun haricinde, dijital tarafta, bütün bu kanallarımızın dijital taraflarının yönetimlerini yapıyoruz. Bahsettiğim gibi, artık ne yaparsanız yapın, işin bir de dijital ayağı oluyor. Orada bilhassa, daha bir genç nüfus aslında yavaş yavaş dijital tarafa yöneliyor. Bu yeni hedef kitleye ulaşmak için hem bütün kanallarımızın dijital taraflarını aynı anda yürütüyoruz hem de tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de yaklaşık iki yıl önce Disney+ platformun da o kapsamda lansmanını yaptık. Daha sonra, medya tarafına baktığımızda, bütün bu kanallarımızın, markalarımızın aslında bir şekilde hepsini birleştirip markalara, müşterilere yaptığımız 360 derece projeler var bütün kapsamlı ve bu projelere baktığımızda bunun içerisinde sosyal sorumluluk projelerinden tutun, özel markalar için yaptığımız “production”lardan tutun aslında birçok faaliyet gösteriyoruz sadece reklam faaliyetlerinin, farklı faaliyetlerin dışında. Aynı bir içerik satış bölümümüz de var. Burada Disney'in ürettiği bütün dünyada ürettiği içeriklerin, stüdyo ve diğer mecradaki içeriklerin aslında Türkiye'deki ekibimiz Türkiye'deki kanallara, mecralara satışını yapıyor. Aynı şekilde, tüm dünyada da Disney içerikleri satılıyor. Bunun haricinde, Türkiye'ye özel olarak, biliyorsunuz, NOW kanalımızda birçok Türk dizisi yayınlanıyor ve bu dizilerin de şu anda 170'ten fazla ülkede 60 dile çevrilerek tüm dünyaya dağıtımını yapıyoruz buradaki yerli ekip üzerinden. NOW'daki yaptığımız diziler dışında, yemek programları, National Geographic kanalımızda yaptığımız belgeselleri... Bugüne kadar işte Göbeklitepe belgeselini çektik, Sarıtepe'de bir belgesel çektik, çok farklı alanlarda belgeseller çektik. Bunları Türkiye'nin biraz tanıtımı amacıyla da tüm dünyada yayınlamak için birçok faaliyette bulunduk. En son yaptığımız proje de Turizm Bakanlığıyla birlikte UNESCO'ya aday olmuş fakat henüz UNESCO'nun listesine girmemiş aslında. National Geographic kapsamında “Hidden Gems Of Turkey” adı altında 3 serilik bir belgesel yaptık ve bu belgeselleri tüm dünyadaki National Geographic kanallarında -ki National Geographic kanalları tüm dünyadaki izleyicilerin, nüfusun yüzde 75'ine ulaşan bir kanalımız, neredeyse her ülkede var, geriye kalan yüzde 25'inde de zaten televizyon yok- bu kampanyada bu ülkelerde bütün Prime Time'da yayınladık ve burada Turizm Bakanlığıyla birlikte aslında herkesi Türkiye'ye gelmeye davet ettik. Ayrıca, bütün bu bölgelerde bizim National Geographic kâşiflerimiz var. Bilhassa, sosyal medyada çok takip edilen, işte arkeologlar olsun, diğer araştırmacılar olsun, bu kişiler de o bölgelerde doğru hedef kitesine aslında bu programları tanıttı, Türkiye'yi tanıttı ve “Buraya gelin, ziyaret edin.” çağrısında bulundu. O çok gurur duyduğumuz bir proje. Türkiye dışarısında doğru hedef kitleye, belli bir hedef kitleye bugüne kadar yapılmış en büyük tanıtımlardan bir tanesi olmuştur büyük ihtimalle.

Diğer bir alanımız da tüketici ürünleri. Birçok yerde görmüşsünüzdür, eminim, burada çocukları olanlar görmüştür. Disney karakterlerinin çantaları, silgileri, tişörtleri, kalemleri, birçok ürünü var. Türkiye'de de bu ürünlerin üretimini yapıyoruz. Özellikle bu tüketici ürünlerinde tekstil alanında Avrupa'da aslında merkez biraz Türkiye oldu. Bu ürünleri hem Türkiye'de üretilen Türkiye dışındaki bölgelere ihraç etmek... Aslında Avrupa'ya baktığımızda en büyük bölgelerden bir tanesi oldu bu tüketici ürünleri tarafında tekstil tarafı.

Ayrıca, National Geographic'le ilgili biliyorsunuz, National Geographic bir vakıf. Bu tarafta, bu vakfın assetlerini, değerlerini biraz daha ticari olarak değerlendirip bu vakfa tüm dünyada bu araştırmaları yapması için aslında bir fon oluşturmak için destek oluyoruz. Türkiye açısından konuşursak Türkiye'deki National Geographic markalarından edindiğimiz tüm gelirler yıl sonunda bu vakfa gidiyor. Daha sonra, tüm bu gelirler -ki bu gelirlerin büyük bir kısmı oraya gidiyor- kâşiflerin Türkiye'de yaptığı araştırmalara aslında fon olarak geri dönüyor, işte arkeoloji alanında, başka alanda. O yüzden, National Geographic'te yaptığımız faaliyetler bizim biraz daha sosyal sorumluluk projemiz olarak, biraz topluma geri verme olarak yaptığımız projeler aslında o kapsamda.

Bunun dışında, şundan da bahsedeyim. Bütün bu duyduğunuz operasyonu 400 kişi yönetiyor. 2 ofisten yönetiyoruz. Tabii ki 400 kişi direkt çalışmamız fakat bütün yaptığımız, işte prodüksiyonları, aldığımız hizmetleri, her şeyi düşünürseniz, nereden baksanız 10 bin kişi herhâlde buradan ekmek yiyor, bir istihdam sağlıyor. Çalışan yapımıza baktığınızda, çalışanlarımızın yüzde 50'si kadın. Ayrıca yönetim ekibimize baktığınızda, yüzde 70'i kadından oluşuyor.

National Geographic “sosyal sorumluluk” demişken... Genel olarak yaklaşımımız, aslında çok böyle yaptığımız sosyal sorumluluk projelerinden bahsetmek değil ama bugün burada sizlerin karşısındayız, siz değerli milletvekillerimizin karşısındayız. Sizler her gün birçok kalbe dokunuyorsunuz, halka dokunan, herkese dokunan aslında sosyal sorumluluk değeri olan birçok şey yapıyorsunuz. O yüzden, kısaca, son zamanlarda yaptığımız bu sosyal sorumlulukla ilgili şeylerden bahsetmek istedik sizlere.

Biliyorsunuz, Bürke Hanım da bahsetti, bizim Disney olarak aslında aile ve çocuklar her zaman merkezimizde ve geçirdiğimiz deprem felaketinden sonra bölgede yardıma çok büyük bir ihtiyaç olmuştur. Biz zaten ilk etapta şirket çalışanları olarak, şirket olarak kısa vadede ne yapabilirsek hemen koşup kendi ekibimizle yardımlarla oraya gittik fakat sonrasında daha uzun vadede ne yapabiliriz düşündük. Burada gördüğümüz, izlediğiniz şeyler son üç ayda yaptıklarımız aslında, onun öncesinde çok şeyler yapmıştık. Orada bizim biraz içeriklerimize de yaptığımız işe de değinelim. Biraz çocuklardan da bize gelen istekler doğrultusunda deprem bölgesinde birçok sinema kurduk, orada atölyeler yaptık, tüm gün boyunca oyunlar sergiledik. Bizim Disney içeriklerini çocukların istediği doğrultuda, biliyorsunuz, “Karlar Ülkesi” “Elsa” bu karakterleri de oraya getirerek onlarla bu oyuncakları da oraya getirerek birlikte yüz boyamalar, oyunlar, gece merkezde sinema kurup hep birlikte bunu izlemek gibi etkinliklerimiz oldu. İşte, son üç ayda 15 binden fazla çocuk ve ailelerine erişim sağladık.

Onun haricinde, “çocuklar” dedik... Bizim için eğitim çok önemli. Çocuklarımız bizim geleceğimiz. Her şeyin telafisi vardır, bir şekilde açlığı telafi ederiz, ihtiyaçları telafi ederiz ama geleceğimiz olan çocukların kaybolan eğitim yıllarını hiçbir şekilde telafi edemeyiz. Deprem bölgesinde, bu düşünceyle yola çıkarak Türk Eğitim Vakfıyla birlikte bir “Teleton” gecesi düzenledik, canlı yayında bağış kampanyası düzenledik. Bizim sektörümüzden oyuncular, aktörler, spor dünyasından birçok katılan oldu. Şu anda bu geceden 40 milyon TL “TEV”in hesaplarına geçip deprem bölgesindeki çocukların eğitimi için oralara gönderildi. Toplam 60 milyon TL'lik bir bağış olmuştur orada, diğer kalan kısmı için de tahsilatlarımızı yapmaya... Türk Eğitim Vakfı yapıyor aslında bütün bu şeyleri, biz değil; biz sadece bir aracı olduk. Fakat söz verilen bu bağışların doğru şekilde yerine gitmesini takip edip sağlamaya çalışıyoruz, bunu da takip ediyoruz.

Ayrıca, hastanelerde çok proje yapıyoruz. Biliyorsunuz, böyle riskli hastalıkları olan çocuklarımıza Disney lisanslı ürünlerle “Şimşek McQueen” olur, işte “Güfi” olur, “Elsa” olur, çocukların hastanede böyle zor anlarında, aslında bu mutsuz olduğu anlarda hayatlarına biraz mutluluk katmak için yapmaya çalıştığımız birçok proje de oluyor sürekli olarak. Bunun haricinde, son yaptığımız bir proje de şu, daha çok yeni:

“Make A Wish” vakfı var. Bu da 3 ve 18 yaş arasındaki çocukların, riskli hastalıklar geçiren çocukların aslında dileklerini yerine getirmek. En son yaptığımız şey de böyle bir hastalık geçiren kız çocuğumuz “Elsa”yı çok seviyordu, onun için yurt dışından “Elsa”nın orijinal kostümünü getirdik, onu giydi, ona “Elsa”nın taç giyme törenini yaptık ve daha sonra onun için küçük bir prodüksiyon yaptık ona bir hatıra kalması için, çok mutlu oldu. Bunlar belki küçük şeyler gibi görünüyor ama çocuklara, ailelerine aslında çok dokunan noktalar. Bizim de her zaman odağımız aile ve çocuklar olduğu için bu tarz şeylere çok eğiliyoruz. Dediğim gibi, biz bu tarz şeyleri çok böyle dile getirmiyoruz, aslında bunlar bizim özel sosyal sorumluluk projelerimiz ama burada sizlerin de bu tarz şeyleri çok yaptığınızı bildiğimizden kısaca, son üç ayda yaptıklarımıza biraz değinmek istedik.

Bu da yaptığımız hastaneler olsun, Hatay’da yaptığımız sinema olsun, “Teleton” ve yaptığımız diğer görüntülerden birçok fotoğraf ve bunları da hem eğitim anlamında hem de orada çocuklara ve ailelere dokunma anlamında yapmaya devam ediyoruz. Disney+’a gelirse... Biliyorsunuz, yaklaşık iki yıl önce Disney+’ı Türkiye pazarında yayına aldık. Bu yayın içeriklerine baktığımızda birçok farklı janrlardan içeriklerimiz var. Bu hizmetimize zaten 18 yaşından büyük kişiler, kullanıcılar üye olabiliyor. Şu anda aylık olarak 164,90; yıllık olarak da tek ödemede 1.649 TL’lik bir fiyatımız var. Tüm dünyada en son açıklanan rakamlara göre 153,8 milyon üyesi bulunuyor şu anda Disney+’ın. Şeyi düşündüğünüzde, sonuçta, Disney+ hayatımıza çok uzun zamanlar önce girmede ama çok hızlı bir şekilde bu rakamlara ulaştı. Bu rakamlar da bugüne kadar zaten bütün yaptığımız içerikler ve bütün “asset”lerimizle bugüne kadar olan bu markaya sevgi duyan kişilerin bütün o içeriklerimizi toplu hâlde bir yerde görmesinin karşılığıydı aslında. Bu standart paketin içerisinde aslında tek paketimiz var ve çok “premium” bir paket. Onun içerisinde 10 cihaza kadar, 7 ayrı profile kadar sınırsız indirme imkânı, uyumlu cihazlarda “Full HD” “4K” “Ultra HD” gibi birçok özellikler var, IMAX’le içeriklerimiz var. Aynı anda 4 ekranda izleme imkânı, içeriği indirip çevrim dışı izleme imkânı. Çok farklı olarak da çocuklar için “Junior” modu var. Şuna da değinmek istiyorum: İşte, Disney+ ilk bize bilgiler gelirken -biliyorsunuz- her şey merkezden yapılıyor, bize aslında ne olduğu geliyor. Zaten ilk tartışılan, konuşulan ve bize gelen bilgilerden bir tanesi, bu çocukların bir şekilde nasıl erişimi olacaktı, nasıl korunması olacağı noktasıydı. O yüzden, her tartışmada aslında her zaman aile ve çocuklar bizim en büyük odak noktamız oluyor.

Biraz içerik kütüphanemizden de bahsedeyim.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Türkiye’de kaç üyeniz var? Onu söylemediniz.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Şu anda onlar aslında biraz gizli bilgiler, o yüzden onu paylaşmıyoruz fakat Amerika her 3 çeyrekte...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Soru-cevapta konuşuruz, bir tamamlasın şeyi.

Cenk Bey, devam edin.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Tabii.

Bahsettiğimiz gibi, bütün grup olarak baktığımızda, şirketlerimiz... On yedi yıldır bu sektördeyiz, o yüzden bu on yedi yılda Türkiye’deki izleyicilerin alışkanlıkları konusunda tecrübeli bir ekibimiz var. Bugüne kadar sadece Türk içeriklerin dışında yabancı içerikleri barındırdığımız kanallar da olduğu için -bunlar işte bahsettiğim gibi, Disney Junior, BabyTV, FX, National Geographic- belgesellerden dizilere, filmlere, çocuk içeriklerine kadar Türk izleyicisinin aslında neyi izlemek istediğini çok iyi biliyoruz ve bu konuda çok tecrübeli ekibimiz var. O yüzden zaten Disney+’ta yaptığımız içerik seçimleri de aslında tamamen bu on yedi yıllık birikimin bir sonucu oldu, devamı oldu daha doğrusu. Bu Disney+ da sonuçta yerel bir ürün değil, bir global ürün. Bu kapsamda da aslında birçok farklı yerel ve yabancı içerikleri -dediğim gibi- birçok geniş hedef kitlesine hitap eden içerikleri izleyicilerimize ulaştırıyoruz. Bütün bu içeriklerimiz... Aslında burada on yedi yıldır içerikleri yapan ekibimiz içerisinde ayrı bir “Compliance” dediğimiz bir uyum ekibi de var. Bütün bu uyum ekibimiz aslında bu içerikleri Türkiye’nin yasalarını, RTÜK kurallarını, izleyici alışkanlıklarını, toplumun hassasiyetlerini göz önüne alarak Türk izleyicisine doğru içerikleri ulaştırmaya çalışıyor. On yedi yıllık bir tecrübemiz var bu konuda, çok tecrübeli ekibimiz var. O yüzden aynı disiplin ve yaklaşımı da aslında aynı ekip aynı şeyde, Disney+’ta da sürdürüyor o kapsamda.

Disney+’ta -biliyorsunuz- çok içeriklerimiz var. Sürekli yerli-yabancı bir sürü farklı janrlardan içeriklerimiz geliyor; burada yurt dışındaki ilk başta bahsettiğim stüdyonun ürettiği içerikler. Bazıları orijinal olarak doğrudan Disney+’a geliyor, tamamen Disney+’a dijital amaçlı üretilmiş içerikler oluyor ve doğuran Disney+’ta yayınlanıyor. Bunun haricinde Türkiye’de de yer olarak prodüksiyonlarımız var. Biliyorsunuz, başta bahsettim, Türkiye’de ulusal kanallarımızda yaptığımız içerikleri aslında tüm dünyada yayınlıyoruz. O yüzden, prodüksiyon tarafında çok ileri bir ülkeyiz. Çok yetenekli, kabiliyetli, sektörde hem yapımcımız olsun, sonuçta kişiler olsun çok yetenekli kişiler var ve bunların hepsinin birleşiminden aslında tüm dünyanın izlemek istediği içerikler çıkıyor. Bu kapsamda ulusal kanalımız dışında da sadece dijitalde yayınlanacak, Türkiye’de yaptığımız içerikleri de sunuyoruz.

Bunun haricinde, The Walt Disney Animasyon... Bahsettiğim gibi, yüz yıllık bir şirket Disney ve arşivinde çok prodüksiyon var, çok yapım var. Biz bütün bunlardan aslında yurt dışının bize verdiği içerik stratejisine paralel Türk izleyicinin istediği içerikleri seçip platformumuza koyuyoruz. Baktığımızda, bütün markalarımız bunlar aslında prodüksiyon tarafında kendi içimizde. Eminim, birçokunuz bu markaları da biliyorsunuz, Star Wars, Marvel, Pixar, National Geographic, FX, ESPN, ABC, Disney. Eminim, çocuklarımız da sizler de bunlarla haşır neşirsiniz. Bütün bu markalarımız aslında çok geniş bir yelpazede drama, spor, aksiyon, komedi, çocuk, yetişkinlere yönelik animasyon, özel içerikler, belgesel, “reality”, korku, bilim kurgu ve fantastik, bunlar tamamen şirket bünyesinde yapılan, üretilen içerikler oluyor. Şu anda içerik hacmi olarak da Türkiye’de toplam 30 bin adet içerikten fazla içeriğimiz var. Bu da 800 adet dizi, 1.400 adet film, 1.700 adet sezon ve 28 bin adet de bölümden oluşmaktadır. Son zamanlardaki içeriklere baktığımızda, drama, aksiyon, macera, animasyon, belgesel, komedi, bilim kurgu, gerilim, çok farklı izleyici hedef kitlelerine aslında tamamen çoğunu Disney’in kendi bünyesinde ürettiği farklı yapımları sunuyoruz. Burada kendi orijinal yapımlarımızın dışında aslında ilk başta bahsettiğim bir sürü sinema filmimiz de var. Biliyorsunuz, Türkiye’de sinemaya çıktıktan sonra beş-altı aylık bir bekleme süresi var. O süre geçtikten sonra bütün bu içerikler de sinemaya geliyor, burada örneğin Moana filmimiz. Birincisi zaten Disney+’ın içerisinde. Bu cuma da Moana’nın ikincisi çıkacak, çok heyecanla bekliyoruz. Hem çocukların hem yetişkinlerin ailece izleyebilecekleri bir içerik olacak en son çıkan filmimiz. Daha sonra da beş-altı ay içerisinde de bunu da Disney+’ta izleyebilir olacağız.

Şu anda en son 2024 Emmy Ödülleri’nde rekor bir şeyle 183 tane Emmy adaylığı aldı Disney, 60 tane de Emmy Ödülü aldı bunlar içerisinde. Bunların en ön plana çıkanları, aslında ikisi de dijital tarafta üretilen, FX stüdyomuzun ürettiği. Bir tanesi 18 Emmy Ödüllü -rekor bir

seviye bu- Shogun oldu. Bilmiyorum, belki Shogun’u hatırlarsınız, ben küçüklüğümden Shogun’u hatırlıyorum, onun yeni bir versiyonu aslında. Çok güzel gerçekten, çok büyük bir bütçeyle yapılmış bir içerik. Diğeri de daha...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Eskisini daha çok sevmiştik.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Bu da yeni reklamı.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Ama kendini ifade ediyor.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Tabii, tabii, iyi para kazanıyor...

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - İzlemeyen varsa...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Devam edin siz Cenk Bey.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Tavsiye ederim izlemeyen varsa. Sonuçta yapım teknikleri çok gelişiyor aslında. O yüzden zaman içerisinde böyle yeni yapımlar da oluyor. Diğeri de 11 Emmy Ödüllü The Bear, bir restoranda geçen olayların anlatıldığı bir yapım. İkisi de doğrudan Disney+’ta yayınlanan yapımlar ve bunların aslında ikisi de Emmy’lerde rekor kırarak çok büyük ödüller aldı.

Sinema filmlerinden bahsetmiştim. Bu tabloda gördüğünüz, aslında Türkiye’de bugüne kadar vizyona girmiş yabancı filmler arasında ilk 10’da yer alan filmler. İlk 10’a baktığımızda, bu ilk 10’un aslında 8 tanesi Disney’in yapımları. Bugüne kadar Türkiye’de ilk 10’a giren en büyük gişe yapmış filmlerden ilk 10’un 8 tanesi Disney filmleri Bu en sonuncusu zaten -8 numarada gördüğünüz- Inside Out 2 zaten çok yakın zamanda aslında vizyona girdiğimiz bir film. O da son zamanda buraya geçti. Avatar’ı zaten eminim çoğunuz biliyordur, 2’si de zaten bu listeye girmiş durumda. Inside Out yani çok böyle, ergenlikte onların duygularını da anlatan hem yetişkinler hem çocuklar için ailece izlenebilecek çok değişik bir şey. Eminim, çocukları olanlar, bizler çok konuşuyoruz şirket içerisinde. Çok dikkatimizi çeken bir yapım. Dediğim gibi, Ters Yüz de zaten şu anda rekor kırarak 2,5 milyon izleyiciye ulaştı. Bu zamanda diğer bir filmimiz de rekor kıran 2’nci, onun ardından gelen, yakın zamanda girdiğimiz 1,5 milyon izleyiciye ulaşan Deadpool & Wolverine içeriğimiz oldu.

Son olarak da çocukların korunmasıyla ilgili konuya geleyim. Burada başta da bahsettiğim gibi çok basit bir arayüzümüz var. Bahsettiğim gibi, zaten en temel oluşumlardan bir tanesiydi bu Disney+’ta oluşturulurken. 18 yaşından daha büyük, 18 yaş ve üzerindeki kullanıcılar zaten buraya girebiliyor ve daha sonra RTÜK yaş skalasına göre, 7, 13, 18 olarak giden skalaya göre zaten profiller ayarlayabiliyorsunuz. Bunun haricinde, sadece çocuklar için olan “Disney Junior” dediğimiz ayrı bir modülümüz var. Bunu ayarladığınızda bu profilde olan çocuklarımız 7 yaş altı içerikleri sadece izliyor. Platformun özelliklerinden bir tanesi de bu yaş skalasını ayarladığınızda hiçbir şekilde o skalaya girmeyen hiçbir içeriği göremiyorlar, önlerine bile çıkmıyor hiçbir şekilde, tamamen kendi izole dünyasında belirlenen yaş skalasına göre tamamen o içerikleri izliyorlar, hiç başka bir yere giremiyorlar. Zaten bu profilleri oluşturulunca her profilde de yetişkin şeylere ulaşmak için de hepsinde şifreli bir erişim oluyor. O yüzden, bir ebeveyn açısından da aslında çok pratik bir şekilde, çok basit bir şekilde, karmaşık olmayan bir şekilde skalayla artırıyorsunuz, “7” “13” “18” diye çok kolay bir şekilde profilleri de belirleyebiliyorsunuz çocuklar için içerisinde de. Belirttiğim gibi, sonuçta bütün bu yaş skalaları zaten tamamen RTÜK’ün belirlediği, tanımladığı kurallara göre yapılıyor. Bu konuda da zaten çok tecrübeli bir ekibimiz var. İşte üç sene sonra yirmi yıl olacak neredeyse. O yüzden, yine bu aynı ekibimiz, “uyum ekibi” dediğimiz ekip yine bütün bu içeriklere bakıyor ve ona göre bunları oluşturuyor. Bu da çocuklar için aslında bugüne kadar bize gelen, yaptığımız araştırmada ailelerin çok memnun olduğu ve çok basit bir şekilde kullanımdaki özelliklerimizden bir tanesi ve bizim için de aslında en önemlilerinden bir tanesi.

Özetle, anlatacaklarımız bu kadar. Sorularınız varsa...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Evet...

LEVENT UYSAL (Mersin) - Bir soru sorabilir miyim? Sayın Başkanım, bir soru sorabilir miyim?

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Bir dakika... Soracağız.

Çok teşekkür ederiz.

IV.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A.- Görüşmeler

1.- *Disney XD Televizyon Yayıncılık Anonim Şirketi Hukuk Müşaviri Bürke Barış Şerbetçi Arabacı ve Disney XD Televizyon Yayıncılık Anonim Şirketi Genel Müdürü Cenk Soner tarafından yapılan sunumlara ilişkin görüşme*

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Şimdi, milletvekillerimizde söz sırası.

Her ne kadar Tuncay Özkan Bey düğmeye ilk bassa da Levent Vekilim ısrarla “Ben...”

Buyurun Vekilim.

Zamanımız var, konuşacağız zaten.

LEVENT UYSAL (Mersin) - Öncelikle çok teşekkür ederim.

Cenk Bey, Disney+ sağ olsun, Türkiye’ye çok fayda sağlamış, tanıtmış Türkiye’yi, sosyal sorumluluk projeleri yapmış, iş imkânları vermiş, ekonomiye destek sağlamış, bir sürü içerikler ve içeriklerle ilgili faydaları var. Tabii, Türkiye de sizin şirketinize fayda sağlamıştır ekonomik olarak çünkü vakıf da olsanız bir şekilde ticari hayatınızı sürdürmek zorundasınız. Ama ben bir şeye dokunmak istiyorum: Sizde bir “Atatürk” dizisi vardı ve “İyi niyetliyiz.” açıklamanızla kaldırdınız. Acaba lobilerden, bir yerlerden bir baskı mı geldi, nedir, ne değildi? Beni bu çok ilgilendiriyor. Bununla ilgili belki şu anda sizin detaylı bilginiz olmayabilir, normal, yazılı olarak da açıklama yapabilirsiniz. Sizden ricam, bu konuda detaylı bir şekilde hem bizim Komisyonumuzu hem Meclisimizi hem Türk kamuoyunu bilgilendirirseniz... Yani bu “İyi niyetliyiz” beni çok tatmin etmedi, hepimiz iyi niyetliyiz. Şu anda zaten saat on birde geldik, sağ olun, sizin güzel sunumunuzu da dinledik. Bu benim önceliğim ve kırmızı çizğim, size pozitif bakabilmem için bir Türkiye milletvekili olarak sizden bunu rica ediyorum efendim; çok teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Ben teşekkür ederim.

Nasıl yapalım, her soruya cevap versin mi yoksa üç soru alıp mı devam edelim?

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Sayın Başkanım, siz nasıl isterseniz.

YÜKSEL MANSUR KILINÇ (İstanbul) - Soruların üçü geçeceğini zannetmiyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Bu konu önemli.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Bu soru önemli, bu hepimizin sorduğu bir soru.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Ondan sonra epey bir konuşulmuştu, tartışılmıştı. Zaten siz de hazırlığımızı yapmışsınızdır, o zaman da bir açıklama yapıldı.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Beklenen bir soru oldu.

AHMET BÜYÜKGÜMÜŞ (Yalova) - Hepimiz değineceğiz buna, çerçeve alalım, ondan sonra devam edelim.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Buyurun Cenk Bey.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Zaten Atatürk konusu bizler için de hassas bir konu, bahsettim; zaten tüm çalışanlarımız burada, uzun yıllardır burada yaşıyoruz. Bizim için de...

LEVENT UYSAL (Mersin) - Çok hassas olduğunu biliyoruz.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Ki zaten böyle bir işe girmek ve üretmek aslında tamamen bizden çıkan ve sonuçta bunu uluslararası bir şirket bünyesi içerisinde yurt dışına sunan, bunun onaylanmasını sağlayan bir yapıdan geçtik. Aslında işin zor tarafını yaptık? İşin zor tarafı üretim tarafıydı aslında; bütçesel olarak bunu çekmek anlamında her şeyi yaptık fakat şunu belirtmek isterim ki aslında bu konuyla ilgili çok transparan bir şekilde, baştan beri kamuya açıklamalar yapıldı. Bu biraz yurt dışı tarafından da... Zaten bu konuda hem kendi basın açıklamalarımız var hem de sektörümüzün faaliyetlerini düzenleyen ve denetlemekle görevli RTÜK de bize bu konuyu sordu ve oraya da zaten yazılı olarak da -bizlerden değil, merkezimiz yurt dışında- bu konuyla ilgili en net açıklama gitti. Yani bu konuda sadece kamuya değil, biliyorsunuz, sadece tek bir dizimizi değil, birçok dizimizi de aslında yayınlamadık, yayınlardan kaldırmak zorunda kaldık. Sadece Türkiye’de değil, tüm dünyada bu, bu şekilde oldu. O yüzden hem bu dizileri üreten, dizilerde oynayan bütün iş ortaklarımıza, bütün paydaşlara, oyunculara olsun diğerlerine olsun en şeffaf şekilde durumu paylaştık fakat zaten durumda çok da böyle detaylı söyleyecek bir şey yok. Şu anda RTÜK’e resmî olarak yapılan açıklamaya da basın açıklamasına da bakarsanız aslında bu konu çok net. Disney halka açık bir şeyken...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Şöyle olabilir Cenk Bey, pardon, tutanaklara girmesi bakımından: Siz RTÜK’e açıklama yapmışsınız ama RTÜK’e yaptığınız o açıklama varsa konuşun, tutanaklara bir girsin.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Şimdi bahsedeceğim.

LEVENT UYSAL (Mersin) - Ben de zaten onu istiyorum yani RTÜK’e, basına yapmışsınızdır, çok iyi niyetlisinizdir, burada bir dile getirirseniz daha doğru olur.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Oraya da geleceğim fakat sorduğunuz için biraz da özetlemek istedim.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Bu konuyu özetlemeyin, açıklayın.

LEVENT UYSAL (Mersin) - Açıklamayı özetleyin, bize o yeterli şu anda.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Şöyle, size şuradan birebir bir cümle okumak istiyorum bu konuyla ilgili, herhangi bir etki var mı bu şekilde: “Prensip olarak editöryal, bağımsızlık ve özgürlük kuruluşundan bu yana Disney için temel bir değer olmuştur ve dünyanın pek çok bölgesinde, yıllardır yayıncılık sektörünün lider isimlerinden olan Disney, Türkiye de dâhil olmak üzere faaliyet gösterdiği tüm ülkelerdeki kültürel ve ulusal değerlere azami saygı ve bağımsız yayın hizmetleri sunmaya devam etmektedir. Disney yayın ilkesiyle ilgili kararlarını her zaman özgür iradesine dayanarak alacaktır ve üçüncü sınıf, üçüncü taraf çıkar örgütlerinin Disney’in bağımsızlığı üzerinde herhangi bir kontrolü bulunmamaktadır.” Bu cümle çok net bir şekilde zaten RTÜK’e bildirildi. İşin özüne de baktığımızda bunlar olmadan çok önce tüm dünyadaki bu strateji değişikliği zaten borsaya bildirdi. Alınan kararlar uygulamaya konmadan önce, halka açık yerde oradaki yasal mevzuatın bir gereği olarak zaten borsaya bildirilmek zorunda. Tüm dünyada Disney Plus’ı daha kârlı hâle getirmek için ekonomik tasarruflardan bir tanesi de buydu. Ki zaten çok öncesinde bu tasarruflar borsaya açıklanmıştı. RTÜK’e yaptığımız açıklamada zaten bütün bunların tarihleri, her şeyi bilfiil var. Bu konuyla ilgili yazılı olarak yurt dışının yaptığı en net açıklama da bu şekilde zaten.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Bir şey anladınız mı siz?

LEVENT UYSAL (Mersin) - Hiçbir şey anlamadık vallahi, kusura bakmayın. Yani siz iyi niyetlisiniz, işte, sağ olun, bir bütçe yaratmışsınız, bir şeylere destek vermişsiniz...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Bir dakika Vekilim, mikrofonu açayım baştan alalım, sakın sakın...

LEVENT UYSAL (Mersin) - Bakın, iyi niyetle bir bütçe oluşturduğunuzu, bu filmi, diziyi çektiğinizi anlattınız; sağ olun, teşekkür ederiz. Bizim kurucumuzun dizisi bizim için önemli.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Herhangi bir dizi değil.

LEVENT UYSAL (Mersin) - Atatürk’ümüz dünyada lider olarak -başka da lider tanımıyoruz- önemli amma velakin sonra bir şey oluyor, bu dizi, artık ticari baskılardan dolayı mı, başka başka şeylerden dolayı mı hem Türkiye’den hem dünyadan kaldırılıyor? RTÜK’e de böyle bir açıklama yaptığınızı söylüyorsunuz ama yaptığınız açıklamalarda detaylı bir şey yok, kusura bakmayın.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Açıklamada...

LEVENT UYSAL (Mersin) - Tabii ki bizim anlayabileceğimiziz... Belki de biz o kapasite değiliz, kusura bakmayın.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Yok, estağfurullah!

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Vekillerin anlayabileceği bir dil...

LEVENT UYSAL (Mersin) - Anlatabildim mi? Özür dilerim.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Yani şunu soruyor vekillerimiz: Bu diziyi niye yaptınız, bütçe ayırdınız, sonra niye yayınlamadınız, yayınladıysa nasıl yayınladınız? Bunu bir anlatırsanız.

LEVENT UYSAL (Mersin) - Ya da kim dedi “Kaldır.” diye? Burada ticari geliriniz aşağı düştü de mi...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Biri böyle bir şey dedi mi? O da tabii...

LEVENT UYSAL (Mersin) - Gelir düştüğünden dolayı mı? Yani Atatürk dizisini siz yayınladığınızda geliriniz mi düştü de kaldırırsınız? Hani ticari taraftan da bakıyorsanız.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Ticari olamaz.

LEVENT UYSAL (Mersin) - Yani bunları öğrenirsek daha iyi olur.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Evet, Cenk Bey açıklasın.

Buyurun.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Şimdi, bu dizi, Türkiye açısından... Biliyorsunuz, cumhuriyetimizin 100’üncü yılını kutlayacağımız dönemde aslında bizim burada şirket olarak 100’üncü yıl projemiz olarak ele alıp yaptığımız bir projeydi. O noktada zaten burada size gösterdim bir sürü farklı mecralarımız var, işte NOW kanalımız dahil, oralarda yayınlamayı planlıyorduk. Bu zaten bir dijital platformumuzda çıktı, o şekilde de geliştirdik fakat bu Disney Plus yerel bir ürün değil, global bir ürün ve orada da içerik açısından stratejik kararlar alınıyor ve bu da olayların çok öncesinde zaten borsaya açıklanmıştı; bu şekilde gidiliyor. Burada sadece bu içeriğimiz değil, Türkiye’de çok daha başka içeriklerimiz de aslında bu kapsama girdi, tüm dünyada girdi. Aslında milyarlarca dolarlık içeriklerin yayına girmemesi ve çıkarılması sürecinden geçtik. Fakat bizim yine burada ilk amaçladığımız hedef de biz yine cumhuriyetimizin 100’üncü yılında özel bir yayın yaptık biliyorsunuz, o akşam da bu içeriğimizi, bu filmi, Atatürk filmini yayınladık. Ayrıca, filmin önünü açmak için... Yani biliyorsunuz, ulusal kanal mecra olarak Türkiye’de en fazla izleyici kitlesine ulaşan mecra. Türkiye’de biz bunu aslında Disney platformunda yayımlamak yerine ulusal kanalda yayınlanarak çok geniş bir kitleye açmış olduk. Artı, yapımımıza aslında bunun hem Türkiye’de hem de yurt dışında sinemalara girmesi için her türlü olanağı sağladık, her türlü hakkımızdan feragat ettik ve bu film de zaten hem Türkiye’de hem yurt dışında 30-40 tane ülkede vizyona girdi ve sinemada gösterildi. O yüzden bu filmin, dizinin yayınlanmama gibi bir durumu yok, bu içerik yayınladı. Bilmiyorum burada izleyenleriniz oldu mu? Kanalda da yayınladık, yayınlamaya da devam ediyoruz zaten.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Sinemalara sattılar, Ermeni lobisi...

LEVENT UYSAL (Mersin) - Onu söyletmeye çalışıyoruz da Beyefendi döndürüyor topu.

Teşekkür ederiz efendim, sağ olun, anladık biz ne demek istediğinizi.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Biz bu içeriği ürettik ve yayınladık.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Tamam, teşekkürler.

Cenk Bey, sorulan soruya bir açıklama yaptı.

Şimdi, söz talep eden milletvekillerimize döneceğiz.

Sayın Tuncay Bey, buyurun.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Hoş geldiniz.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Hoş bulduk.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Şimdi, ben de tabii Disney hayranıyım. Önceki gün oğlumla ördekli filminizi seyrettim, çok güzel. Geceleri aşağı iniyorum, gizli gizli sizin süper kahraman filmlerinizi seyrediyorum, çok güzel. Siz izlediniz mi en son filmi?

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Hangisini?

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - X-Men’i falan filan, gösterdiniz ya biraz önce.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - X-Men, Deadpoll&Wolverine.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Deadpoll&Wolverine’i bir beş dakika şurada açıp dinletebilir miyiz arkadaşlara?

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Şu anda erişimimiz yok.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Peki.

İki şey söyleyeceğim size: Bunlardan bir tanesi siz buradan para kazanıyorsunuz, siz bu filmi niçin yayınlamadığınızı açıkladınız dünyaya, bize ne dediniz? “Biz yerelde üretilen filmlerin maliyetleri konusunu bir problem hâlinde görüyoruz.” Biraz önce de söylemeye çalıştınız. “Biz o maliyetlerden kurtuluyoruz.” dediniz.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Biz değil aslında tüm dünya genelinde.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Tamam, öyle dediniz. Aslında arkasında Ermeni lobilerinin büyük kampanyası var, onu söylemiyorsunuz.

İki tane şey: Büyük şirketsiniz, vakıfsınız, niye lobilerin kampanyalarına yeniliyorsunuz? Amerika’da böyle lobilerin kampanyası sonucu yayından kaldırdığınız kaç film var? Büyük şirketsiniz...

LEVENT UYSAL (Mersin) - Sıfır.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Siz dinleyin, not alın, cevapta alalım.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Ben sorularımı söyleyeyim: Kaç şirketiniz, kaç tane filminiz var? Şimdi, benim ahlak anlayışım şu:

Kimseyi rahatsız etmiyorsa, suç oluşturmuyorsa, kimsenin canına, malına falan kastı yoksa ve yasalar açısından da bir şey değilse kişi istediğini yaşar. Wolverine’in Dönüşü’nü izleme yaşı kaç?

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Şu anda bir bakmam lazım.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Bakın, bir de film izleyin, bakalım filmin dilini nasıl bulacaksınız? Filmin dili küfür edebiyatımızın benim de ilk kez duyduğum çok güzel örnekleriyle dolu.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - “Güzel” demeyelim de “güzide” diyelim lütfen.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - “Güzide” diyelim peki. Yo yo güzeldi. Ben küfür derlemesi yaptım, küfür bir kültürün kendini ifade etme biçimidir, kötü bir şey değildir küfür ama çocuğunuzla birlikte ya da eşinizle birlikte ya da arkadaşlarınızla birlikte izlerken bunun olup olmayacağı konusu her ailenin kendi değerlendirmesine tabidir. Kaç yaş kuşağında izleyici profiline hitap ettiği konusuna bir bakın, bir de beş dakika izleyin, beni arayın “Uygundur.” diyelim birlikte ya da burada da izleyebiliriz.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Efendim, orada bir yaratıcı katkı vermek için; diyorlar ya “Beğenmediysen değiştir.”

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Efendim, biz de öyle diyoruz “Beğenmediysen değiştir.” ama diyor ki: “Dünyada insanların en çok izlediği film budur.”

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Yani bu “Beğenmediysen değiştir.” lafı açıklamıyor değil mi?

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Şöyle efendim: Örneğin, Ararat filmi. Ararat filmini ben gittim, Avrupalı yayıncıdan aldım. Bizde sinemaları yakıyorlardı Ararat filmi yayınlandığında. Ben televizyon sahibi iken, aldım, izledim “Ulan bu ne saçmalık, bunu izlese Türk milleti çok faydalanır, bundan dolayı kimse kimseyi kırmaz.” dedim, yayınladım. O günden sonra Ararat filmi serbest oldu, kimse kimseyi kırmıyor, deli saçması diye. Ama onu, Ararat filmini çocuklarıyla falan izletmedik. Kaçta yayına koyduk? Gece yarısından sonra yayına koyduk.

Şimdi, siz süre sınırlaması olmayan platformlar, süre sınırlaması olmayan yapılarıyorsunuz; bu dil, içerik, içerik seçimi, sermayenin baskı grupları tarafından yönetilmesi ve yönlendirilmesi, bizim bütün verilerimize ulaşırken, bizim lobilerimizin sizin üzerinizde etkisi sıfır oldu. Parayı bizden kazanırken bizim etkimiz sizde sıfır oldu. Siz bizi biçtiniz, Saner’in üzerinden filmi ikiye böldünüz, öyle kurtardınız kendinizi, yaptınız ettiniz, falan filan ama biz sizin üzerinde sıfır etkisi olan bir millet hâline geldik. Ama iki Ermeni lobisinin baskısına boyun eğdiniz. O yüzden büyüklük mali büyüklük değil, büyüklük insan haklarında, toplumu aydınlatmada, düşüncenizin berraklığı, kendinizi ifade etme, şirketinizin sürdürülebilirliği... Yüzyıllık şirket dört tane ne idiği belirsiz lobinin emriyle, talimatıyla Atatürk gibi bir siyasi kişinin... Eleştirebilirsiniz “Şunları yanlış yaptı.” diyebilirsiniz, saygıyla karşılarız, doğrusunu söyleriz ama siz para verip hazırlanmış, sizlerin de emeği olan bir şeyi korktuğunuz için, adaletsiz olduğunuz için, korkak olduğunuz için ve cahil olduğunuz için yayından kaldırdınız ve bu milletin size akıttığı tonlarca paraya rağmen Atatürk’le ilgili başka şeyler yaparak durumu düzeltmeye çalıştınız. Bunu ben kabul etmiyorum, takdir sizindir.

Şimdi, başka şeyler sormak istiyorum size.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Ben bir cevap vereyim isterseniz.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Bir dakika...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Vermeyin, benim sorularım bitsin, hepsine topluca cevap verin.

Bir: Türkiye iletişim pazarının haber kanallarınız dâhil olmak üzere ne kadarını kapsıyorsunuz? Yüzde 7 mi bu oran, Başkanımın söylediği?

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Dijital platformlarda öyle diyor bağımsız kaynaklar.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Peki, diğer taraflarda yani haber kaynakları dâhil olmak üzere ne kadarını kapsıyor, izleyici sayınız nedir? Yani bizde bir tekel oluşturabilecek büyüklüğünüz var mı, nedir o büyüklük?

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Öyle bir büyüklüğümüz...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Tamam, buna da cevap vereceksiniz, siz not alın Cenk Bey.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Yani “Öyle bir büyüklüğümüz yok.” diyebilirsiniz.

İletişim pazarımızın ne kadarı sizde? İzleyici pazarımızın ne kadarı sizde? Türkiye’den her iki pazardan elde ettiğiniz reklam ve abonelik gelirleri nelerdir? Diğer ürünlerden yani “franchising” olarak getirdiğiniz Disney ürünlerinden, tekstilden, bardaktan, çanakdan ondan, bundan... Ne diyorsunuz onlara, “Doğrudan pazarlama” mı diyorsunuz?

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Tüketici...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Peki.

Bu alanlarda elde ettiğiniz gelirler nelerdir? Bunlarla ilgili, elde ettiğiniz gelirlerle ilgili Türkiye’de bazı çalışmalar yaptığınızı söylediniz, sosyal projeler geliştirdiğinizi söylediniz, bunlar genellikle galiba kampanyalar şeklinde olmuş yani bir telefon numarası ya da bir SMS numarasına duyarlılık kampanyası, benden istemişsiniz parayı. Sizin doğrudan katkı olarak sunduğunuz ne var? Siz doğrudan Türkiye’de katkı olarak ne yaptınız? Bunu rica ediyorum.

Yerel pazar olarak gördüğünüz Türkiye’de ürettiğiniz yerel kahramanlar var mı? Bu kahramanlarla ilgili bir harcama yapıyor musunuz? Yani burada konuşmalarınızda şöyle anlıyorum: Millî ve manevi değerlerimize çok önem veren büyük bir dünya devisiniz. Yerelde bir kahraman yarattınız mı, bir sembolümüz var mı? Yani “Türkiye’yi biz bu sembolle tanımlıyoruz.” diyebileceğiniz bir şey var mı?

400 kişinin çalıştığını duydum sizden, değil mi?

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Evet.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - 400 çalışanınız var. Bu kadar bir büyüklükte 400 çalışanla nerelerde örgütlüsünüz, ne yapıyorsunuz, bunların ne kadarı pazarlama elemanı, ne kadarı Türkiye’nin neresinde? Örneğin, bir “call center”ınız vardır herhâlde. Var mı “call center”ınız?

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Tabii, şirket bünyesinde.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Nerede? Türkiye’de mi başka bir ülkede mi?

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Türkiye’de var.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Tamam, bir not al, cevap verelim.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - İnteraktif soru.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Sen de hem şey diyorsun... Usta siyasetçi olunca... Hem “Toplu cevap ver.” diyor, sonra soru soruyor.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - İnteraktif oluyor.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Bir de Sayın Başkanım, biz sizin açılışa yaptığınız, belirttiğiniz hususlar konusunda fikri mutabakatımızın tam olduğunu belirtmek isteriz.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Teşekkürler.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Ancak bir eksiği gidermek isterim.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Tabii efendim.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Biz sadece sanal kumara değil, kumarın kendisine de karşıyız.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Eyvallah!

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Bütün kumar unsurlarının Türk toplumundan uzak tutulmasını destekliyoruz Cumhuriyet Halk Partisi olarak. Kumarhanelerin açılmasına, sanal kumar oynatılan yerlerin varlığına, bütün bunlara karşı olduğumuzun bilinmesini istiyoruz. Oyun siteleri konusunda da çocukları korumak için ne gerekiyorsa her türlü desteğe vermeye hazır olduğumuzu belirtmek isteriz. Çünkü sizin belirttiğiniz unsurlarının içerisinde özgürlüklerin önünü kesmek değil zararının önlenmesi noktası var.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Kesinlikle.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Bizim belirttiğiniz unsurlardan yola çıkarak bu konuda tam desteğimizin mevcut olduğunu ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Çok teşekkür ederiz, sağ olun.

Cenk Bey, buyurun.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Önce Deadpool&Wolverine’den bahsedeyim. Biliyorsunuz, bu sinema filmi olduğu için aslında bütün buradaki yaş sınırlamasını Kültür Bakanlığına sunuyoruz. Biliyorsunuz, Kültür Bakanlığından çıkan zaten yaş sınırlamasına göre hem sinemada hem de Disney+’ta bu şekilde yayınliyoruz. O yüzden o bizim kendi başımıza verdiğimiz bir karar olmuyor sonuçta.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Dublajlarını siz mi yaptırıyorsunuz?

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Evet.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Yalın “silah” anlamı taşıyan ve argoda kullanılanı “yaprak” diye değil de niye “silah” kelimesinin argodaki anlamıyla çevirdiğiniz konusunu çevirmenlerinize bir sorarsanız daha detaylı bilgi...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Tamam, bunu da not alın.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Diğer noktalar da var tabii. Yani filmin baştan sona, ilk dakikasından son saniyesine kadar

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Yani burada -şimdi, ben tabii, araya girmek de istemiyorum, vekillerimizi dinleyeceğiz- mesele çok önemli. Yani burada ailenin korunması, bireyin korunması, toplumun korunması; bunların korunmasını istemek “sansürcülük”le eş anlamlı olamaz. Yani biz özgürlükleri savunuyoruz, kesinlikle fakat burada kavram kargaşasına yol açmamak lazım. Şahsınızla ilgili söylemiyoruz zaten, bu ayrı.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Tabii, biz sizi seviyoruz ya.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Fakat bu platformlar meselesine bence biraz daha bizim yoğunlaşmamız gerekiyor. Mesela burada genç arkadaşlar...

YÜKSEL MANSUR KILINÇ (İstanbul) - Biraz değil, daha fazla.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Daha fazla. Ben mübalağa yapmak istemedim. Ben yeni neslin artık normal televizyon izlediği kanaatinde değilim.

Evet, Sayın Tuncay Bey’in sorularına ayrıntılı cevaplar bekliyoruz.

Buyurun Cenk Bey.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Abone sayıları ve finansal bilgileri sormuştunuz. Bunlar, tabii, borsaya kote olduğumuz için bizim Türkiye’ye spesifik açıklayabileceğimiz bilgiler değil fakat her çeyrek dilimde, üç ayda bir Amerika’da zaten bütün bu finansal bilgiler -ki içerisinde Türkiye’yle ilgili olan bilgiler var- açıklanıyor.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Yani Amerika’dan öğreneceğim...

LEVENT UYSAL (Mersin) - Açıklananı söyleyin, ne uğraşıyorsunuz ya.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Şöyle, efendim, bir dakika...

Efendim, diyor ki: “Ben veremem.” Bu kanun buna izin veriyor; Sayın vekilim, siz de, siz de, biz de Komisyon olarak bilgi edinme hakkından faydalanmak suretiyle Disney’e soralım, diyelim ki: “Ne kadar abonemiz var, ne kadar şeyiniz var?” Onları öğrenelim. Ama Türkiye’deki platformlar içerisinde yüzde 7’lik bir paya sahipler fakat yeni kuruldular, bence önümüzdeki dönemde daha fazla bir pay sahibi olacaklar. Yani Tuncay Özkan’ın söylediklerini tevil etmek durumunda değilim fakat hepimizin ortak sorusu şu: Türkiye’de -bu sizin için de geçerli “x” platformu için de başka ulus aşırı dijital platformlar için de- ne kadar kişi çalıştırıyorsunuz, ne kadar vergi veriyorsunuz, ne kadar gelir elde ediyorsunuz? Bunların cevabını bütün kamuoyu gibi hepimiz merak ediyoruz ama öğreneceğiz.

Buyurun.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Bahsettiğim gibi bunu sizinle... Buradaki bütün finansal bilgilerin açıklandığı Amerika'daki sitemizin linkini de verebiliriz, orada her üç ayda bir -sonrası için de takip etmek isterseniz- bütün bilgiler paylaşıyor. Borsa kuralları gereği zaten bütün bu bilgiler konsolide olarak orada paylaşılıyor.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Kayda geçmesi için bir şey söyleyeyim.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Dur, bir tamamlasın.

Devam edelim.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Sosyal sorumluluk projelerinden bahsettiniz bu gelirlerle doğrudan yaptığımız katkılarla ilgili. Şu anda bahsettiğim gibi, biz bunları kamuya çok açıklamıyoruz ama deprem olduğunda, biz -kendi şirket çalışanlarımız, şirket- kendi içimizde bir sürü para toplayıp -yardım organizasyonları olsun, kendimiz olsun- Hatay bölgesine ulaştırdık. Son yaptığımız bu TEV'le ilgili kampanyada da zaten o programın içinde bütün reklam kuşaklarından edindiğimiz gelirlerin hepsini bağışladık. Ayrıca, hem bireysel olarak, şirket çalışanları olarak hem de kurum olarak bütün yaptığımız sosyal sorumluluk çalışmalarında maddi olarak da bir katkı yapıyoruz. Fakat bunları, bahsettiğim gibi, hiçbir şekilde "Biraz daha reklam olsun, bu kadar yaptık." diye paylaşıyoruz açıkçası. Başta da belirttiğim gibi, size bu sosyal sorumluluk projelerinden bahsetmemin nedeni aslında, sizlerin de her gün bu şekilde projelere yardımlar yapmanızdan dolayıcıydı. O yüzden çok da böyle kamuya açıkladığımız, söylediğimiz tutarlar değil. Ama bunları zaten kendi bünyemiz içerisinde, kendi olanaklarımız içerisinde sürekli yapıyoruz.

Atatürk'le ilgili, dediğiniz gibi, yurt dışı zaten açıklamalar yaptı.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Bir şey sorayım.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Şunu söyleyebilir miyim Başkanım, affederseniz. Bütün yapılan açıklamalara -bu işin başlangıcı- ve Disney'in bunu ne zaman açıkladığına baktığınızda bütün bunların çok öncesinde zaten bu tedbirlerin alındığı, hatta birçok basında, yurt dışında bunların yer aldığı...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Cenk Bey, bak, böyle yapma. Bir saniye...

Şöyle yapalım, bu televizyoncuların yaptığı bir yöntem var: Soru-cevap...

Bir: Disney+'a ya da -siz bu şirketin Genel Müdürünüz- size herhangi bir lobiden, Ermeni lobisinden, başka bir lobiden veya bir baskı grubundan "Bu diziyi yayınlamayın." diye -siz çünkü bu soruya böyle cevap vermediğinizde, genel cevap verdiğinizde kafalar karışıyor- bir baskı geldi mi? "Bu diziyi yayınlamayın." diye bir talep geldi mi?

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Baskı gelmedi, talep gelmedi.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Tamam, bitti.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Amerika'nın açıklaması var.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Hayır, bizim ötemizde... Zaten size burada yurt dışının yaptığı resmî açıklamayı okudum, bir daha okuyayım.

LEVENT UYSAL (Mersin) - Türkiye'dekine gelmemiş mi?

AHMET BÜYÜKGÜMÜŞ (Yalova) - Global'e gelmiş.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Tamam, bir dakika...

Bence şöyle...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Biz savcı filan değiliz. Siz "Hayır." dedikten sonra "Nasıl 'Hayır.' diyorsunuz?" diyecek hâlimiz yok.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Beyan esastır. Cenk Bey'in söylediği...-

LEVENT UYSAL (Mersin) - Atatürk'e karşı niye böyle bir şeyiniz var?

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Yok, yok, bir dakika, öyle meseleyi şahsileştirmeyelim.

LEVENT UYSAL (Mersin) - Şahsileştiriyoruz tabii. "Türkiye'ye gelmemiş." de "Amerika'dan söylenene göre..."

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Efendim, bir dakika, bir dakika...

LEVENT UYSAL (Mersin) - Geneli söyleyecek yani.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Amerika'nın zaten açıklaması da belli burada...

LEVENT UYSAL (Mersin) - Evet, hep açıklıyor!

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Baskı var mı size?

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Öyle bir şey yok.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Tamam, bitti.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Bitti.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Bunu hem biz açıkladık hem de yurt dışı açıkladı kendi cümlesiyle, burada yazılı olarak da var zaten.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Peki, yani, burada, bence asıl konuşulması gereken -bu konu önemli Türkler için- içerikler konusudur, içerikler önemli. Yani, bu içerik üretimi meselesinde, Türkiye dizi sektöründe çok önde olan ülkelerden bir tanesi.

Değerli vekillerim, şimdi, Disney'in yetkilileri gelmişken... Türkiye'de ne kadar dizi çekiliyor, bunlar küresele ne kadar çıkıyor, çıkması

için ne kadar destekleniyor?

Siz Tuncay Bey'in sorularına tam cevap verin, sonra diğer vekillerime söz vereceğim.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Başta bahsettiğim gibi, tüm içeriklerimizi biz yayınladık, yayınlanmayan içeriğimiz olmadı, burada bahsettiğimiz bütün içerikler, Atatürk içeriğimiz de dâhil, çekildi ve yayınlandı, hem Türkiye hem yurt dışında izleyicilerin beğenisine sunuldu.

Yerel yapımlara baktığınızda... Şu anda biliyorsunuz, bu tasarruf tedbirleri alındıktan sonra bir yıl geçti üzerinden. Bir yıl aslında ticari olarak da baktığınızda çok uzun bir süre. Bu bir yıl içerisinde nasıl bir modele evrilmesi gerektiği yurt dışı tarafından konuşuldu, bu stratejiler belirlenmeye çalışıldı. Sadece Türkiye için değil tüm dünya için aynı şekilde bu geçerli. Aslında bir yıl bütün içeriklerimiz durdu hem Türkiye'de hem yurt dışında. Şu anda yeni yılımıza da giderken aslında alınan yeni global içerik stratejisi olarak Türkiye de lokal prodüksiyonun yapılması gereken bir ülke olarak belirlendi. Bu da zaten başta da bahsettiğim gibi, Türk dizilerinin yurt dışında çok izleniyor olmasından kaynaklanıyor.

İşte, Tuncay Bey sordu "Hiçbir kahraman çıkardık mı?" diye. Aslında bu Türk dizilerinden bir sürü oyuncumuz tüm dünyada tanınmıyor. Artı, bütün bu dizilerimizde Türk halkının yaşantısı, kültürel değerlerimiz, yörelerimiz, bölgelerimiz... İstanbul'un o kadar büyük reklamı yapılıyor ki bu dizilerimizde. Aslında bütün bu dizilerimiz tüm dünyada yayınlanıyor. Bahsettiğim gibi bizim dizilerimiz 170'ten fazla ülkede 60 dile çevrilerek yayınlanıyor. Bu sadece bizim için değil, bütün ulusal kanallarda yayınlanan diziler de yurt dışında yayınlanıyor. O yüzden, Türk içerikleri aslında tüm dünyada çok rağbet gören bir sektör hâline geldi. Bu kapsamda da... Bu niye böyle? Çünkü bizler de destekliyoruz. Aslında bu sistem içerisinde senaristlerden, prodüktörlerden "executive producer"lere yapımcılara kadar çok yetenekli oyuncularımız, çok yetenekli kişiler var. O yüzden, bundan bu değer çıkıyor ve biz de bunları yapmaya devam ediyoruz. O yüzden, Türkiye için de zaten yeni bir model oluşturuldu, diğer ülkelerde de paralel; zaten farklı şeyleri de görmüşünüz. İlk Amerika'da biraz reklamla modele döndü. Bu da nedir? Ekstra bir gelir demektir aslında bütün finansal yapıyı daha iyi bir seviyeye getirmek için. Daha sonra Avrupa'da belli ülkelerde bu reklamla modeller çıktı. Bu reklamla model Türkiye'ye de gelecek, bunun da çalışması yapılıyor o kapsamda. O yüzden bu yeni dönemde, bu yeni yılda aslında daha farklı bir stratejiyle yaklaşıyoruz. Dediğim gibi, bir yıl gibi uzun sürede, hiçbir yerel yapım yapmadan, aslında içerik koymadan durmuştuk. Şu anda da bize gelen yeni içerik stratejisine paralel olarak da yeniden yerli yapımlar yapmaya başladık. Bu konuda da bize janr olarak hep yurt dışından geliyor, bütün kararlar orada veriliyor, aslında biz sadece istenilen janrda, Türk izleyicisinin tercih edeceği, isteyeceği içerikleri belirleyip sunuyoruz buradaki bütün ekibimizle. O yüzden o kapsamda da ilk etapta 4 tane içeriğimiz belirlendi, onlar da zaten önümüzdeki yıl içerisinde hayata geçecek ve daha sonra da prodüksiyonlarımıza devam edeceğiz. Bu arada, işte, bahsettiğim gibi, bu yeni finansal yapıda da... Zaten tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de izleyicimize daha iyi içerikleri ulaştırmak için, reklam verimliliğimizi de sonuçta bir şekilde tatmin edip bu gelirle biraz daha izleyicilerimize daha iyi hizmet verebilmek için de aslında böyle bir yapıya ilgi duyuluyor. Bu yapı da zaten tahmin edeceksiniz, ekstra gelir demek, finans olarak da daha bir sağlam yapı, daha sürdürülebilir bir yapı demek, zaten bütün bu değişikliğin sebebi buydu aslında. Sonuçta biz global bir şirketiz, Amerika borsasını takip edenler zaten bunu çok iyi bilir, bütün bu olanlar aslında öncesinde oradan açıklanıyor, bütün bu stratejiler ne zaman olacak, ne zaman gelecek... Zaten daha sonrasında Amerika'dan bütün ülkelere yayılıyor bir zaman içerisinde. O yüzden bunları öngörmek de çok zor bir şey değil, zamanı gelince, oluşunca biz de orada olan içerikleri Disney+ üzerinde adapte ediyoruz kendimize.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Evet...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Efendim, birkaç tane sorum karşılığında tutanaklara geçmesini istediğim bir dakikalık bir şey var.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Sonra Muammer Bey'e söz vereceğim.

Buyurun.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Öncelikle Atatürk filmi vadedildiği yerde yayınlanmamıştır Ermeni lobisinin baskısıyla, biraz önce söylediğim nedenlerle ana kaynaklardan kaçırılmıştır.

Türk dizi sektörüne Disney'in bir katkısı yoktur, Türk dizi sektörü kendini daha önce yaratmıştır. Türk dizi sektörü tıpkı Brezilya ve diğer Hint dizileri gibi belirli alanlarda rağbettedir, bu da çok güzel bir şeydir ama bunun dünyada çeşitli örnekleri vardır. Biz bunun daha üst kategorilere çıkması, daha yüksek paraların kazanılması, kahramanlarımızın oluşması için söylemiştik.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Ayrıca dizi emekçilerinin de haklarını söylememiz lazım.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Tabii, tabii, onların sonuna kadar burada savunucusuyuz ama sayılar ve rakamlar verilmediği için çalışan hakları konusunda -kendileri de çalışan- herhangi bir şey söyleyemiyoruz. Ancak bir ülkeye katkı o ülkenin diliyle olur. Ben global bir yurttaş değilim, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşım. Pasaportumun Amerika'ya işleyebilmesi için Amerikan Büyükelçisine başvurduğumda "Sen Amerikan düşmanısın." diye "Amerikan çıkarlarının düşmanısın." diye bana pasaport vermedi. Niye vermedi? Ben milletvekiliydim. Neden vermedi? Çünkü ulusunu savunuyor, ben de Türkiye'yi savunmakla mükellef bir milletvekiliyim. Ben şimdi size diyorum ki: Benim dilime, kültürüme benden aldığınız paranın karşılığını vermeden yapacağınız hiçbir katkı bir katkı değildir. Atatürk filmini baskılar sonucu yayınlamadınız, bu sizin yüzyıllık geçmişinizin kara bir sayfasıdır. Artı incelik bir olguyu anlatırken o dilin bütün olanaklarını kullanabilecek çeviride, seslendirmede yaratmaktadır. Eğer siz bunu kullanmıyorsanız, bu ülkenin çocuklarına küfür ve diğer unsurlar konusunda bile bir incelik göstermiyorsanız o sizin büyük ayıbınızdır; o filmde elde ettiğiniz paranın belirli bir miktarının bu tür kültürel olgulara dönüştürülmesi için biz de burada gerekeni yaparız.

Sizden bir tek ricam var; siz global şirketin çalışanlarınsınız, Türkiye'deki çalışanlarınsınız ya da Avrupa'daki çalışanlarınsınız, global şirketlerin ruhlarını kendi ruhlarınızla değiştirmeyin. Biz, bu ülkenin insanı olarak bu ülkeye sorumluluk, bağlılık, bu ülkeye hizmet etme yükümlülüğü olan insanlar olarak sizleri şirketlerle bütünleştirmiyoruz. Bizim buradaki eleştirilerimiz sizlere değil şirketin kendi yapısına. Ben yüzyıllık şirkete buradan laf söylüyorum, Türkiye'de haberde var, tiyatrodan var, sinemada var, her yerde var, bunu söylemekle mükellefim ben. Ben korkarsam o zaman sizin o global şirketiniz bu ülkede her şeyi yapar. Siz sakın o şirketin kimliğine bürünmeyin, biz sizi öyle görmüyoruz. Ayırarak, kişisel herhangi bir şey yok, burada sorduğumuz her soru, peşine düştüğümüz her ayrıntı bu ülkenin çıkarı içindir. Benim görevim, sorumluluğum, yetkilendirilmem bu konumdadır ve bunu sonuna kadar takipçisi olacağım.

Amerika’da bacanak var benim, telefon edeceğim, şu borsaya gir, bana şunları at diyeceğim, öğleden sonra gelir herhâlde. Bu da Meclisin itibarına büyük bir suikast oluyor Başkanım. Sizden ricam şudur: Buraya gelen arkadaşlar bu rakamlar çok gizliyse burada açıklamasınlar, biz gizli bir oturum yapalım, o oturumda söylesinler veya size söylesinler, siz bizimle yapın, yoksa gelmesinler.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Doğru söylüyorsun.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Yoksa gelmesinler, gelmelerinin bir anlamı kalmıyor.

LEVENT UYSAL (Mersin) - Disney’deki açıklama zaten farklı geliyorsa işte o zaman açıklasınlar, ne olacak ki yani?

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Türkiye Büyük Millet Meclisi bütün ulusların parlamentolarından, bütün ulusların borsalarından daha aşağıda bir itibara sahip bir yer değildir, şanlı bir Meclistir, emperyalizme karşı bir mücadelenin örgütlendiği büyük bir mücadele karargâhıdır, o nedenle bu şanlı Meclise bu tür eksikliklerle gelmeyi bir nakisa sayıyorum efendim.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Evet, teşekkür ederiz.

Şimdi, sıra Muammer Vekilimde.

Buyurun Değerli Vekilim.

MUAMMER AVCI (Zonguldak) - Evet, Kıymetli Başkanım, çok kıymetli milletvekillerimiz; tabii, az önce Cenk Bey konuşmasında dünyadaki abonelik noktasında 153 milyon abonelikten bahsetti. Tabii, biz bu anlamda Netflix’in 260 milyon olduğunu biliyoruz fakat bizi burada ilgilendiren kısmı ülkemizdeki paylar. Ben burada arkadaşlarımı bu konuda bilgilendirmek istiyorum. Şu anda ülkemizde Blu TV’nin abonelik oranı yüzde 38, Netflix’in yüzde 27, Amazon Prime’in yüzde 19, Disney+’ın yüzde 7. Ben Cenk Bey’e diyorum ki: Buradaki rakamın diğer platformlara göre bu kadar kadük kalışında, Atatürk filminin bu anlamda -az önce Tuncay Bey’in de ifade ettiği gibi- ülkemizde ve dünyada gösterime sokulmamasında Amerika Ulusal Ermeni Komitesi ANCA’nın yapmış olduğu preslerin payı var mıdır acaba?

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Bu konuda zaten cevap verdim diye düşünüyorum yani Türkiye ofisi olarak bize ne bir baskı ne bir müdahale oldu; biz içerik kararlarımızı bağımsız olarak alıyoruz. Sizlere yurt dışı da hiçbir çıkar, örgüt tarafından baskı altında kalmadan kararlarını verdiğini resmî mecrada yaptığı yazılı açıklamasında yaptı. O yüzden bu konuda daha söylenecek, yapacak daha fazla bir şey yok.

Abone rakamlarını nereden temin ettiğinizi bilmiyorum çünkü diğer platformlarda -sonuçta bazıları yabancı- bunlar çok açıklanan rakamlar değil, bazen geriye dönük açıklamalar yapılıyor Türkiye’ye spesifik olarak.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Şimdi, şöyle Cenk Bey: Burada mini bir araya gireyim, çok pardon; aslında ben vekillerimizi dinleyeceğim de. Fakat burada da arkadaşların hassasiyetine ben çok saygı duyuyorum ve çok değerli buluyorum. Ben şimdi sizinle konuşurken Ulaştırma Bakanlığını ararım, Ulaştırma Bakanlığından sizin ne kadar abonemiz olduğunu öğrenirim, kamuoyuna açıklarım yani bunların bir sır gibi gösterilmesi... Tabii ki şirket politikasıdır, bunun doğru olmadığını kayıtlara girmesini ve sizinle bunu... Yani artık dünyada her şey, gerçekler açık, ortada gözüküyor... Bence bunları da açıklasanız daha iyi olabilir ama tabii şirket...

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Bu zaten sadece bizim tutumumuz değil, sonuçta diğer platformların da aslında aynı şekilde tutumu var.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Tamam, bunu bir not alın da...

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Global şirketlerin de zaten... Borsaya açık olduğumuz için hisse senedini etkileyebilecek her türlü rakam aslında bizim merkez tarafından açıklanıyor, o yüzden biz ayrıca rakam vermiyoruz.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Şampiyonlar açıklıyor da geride olanlar açıklamıyor.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Burada yine takdirlerine sunuyorum vekillerimizin.

Ahmet Bey’e söz vereyim.

Ahmet Bey, ben zaten sizin konuşmanızı istiyordum.

Buyurun.

AHMET BÜYÜKGÜMÜŞ (Yalova) - Estağfurullah.

Kıymetli Başkanım, değerli milletvekillerimiz; hoş geldiniz. Teşekkür ediyoruz sunum için.

Biraz Tuncay Bey’in bıraktığı yerden, buraya her dijital mecra geldiğinde iş akışıyla ilgili, bütçeyle ilgili, Türkiye operasyonu ile ilgili, buradaki ekosistemle ilgili nelerin olduğuna ilişkin sorular soruyoruz ve yeterli cevap almadığımızı düşünüyoruz. Bazen ticari sır oluyor, bazen çok dinamik bir veri olduğundan bahsediliyor. Hepinizin malumu, bir Yapay Zekâ Araştırma Komisyonu kuruldu, Komisyonumuzdan da arkadaşlarımız var en azından bizim parti adına, eminim diğer partilerde de böyledir. Mutlaka önümüzdeki dönem bir dijital mecralar veri yönetişimi kanununu bizim gündemimize almamız lazım. Bu veriler üç aylık periyotlarda şirketler hangi ülkede borsaya koteyse ya da regülasyonları neyse, konsolide edip açıklanıyorsa bunun Türkiye’yle ilgili olan kısmının kolay, erişilebilir bir mahiyette olması lazım. Neden bunun olması lazım? Sadece bilgi sahibi olmamız açısından değil -yani bilginin zaten çok olduğu bir dönemdeyiz, bunda bir şey eklemek bakımından değil- bu ekosistemi konuşup tartışmak bakımından Türkiye’nin büyüklüğünü ve bu küresel adaletsizlikler karşısında elimizde hangi ekonomik politik araçların olduğunu bildiğimizi düşünmüyorum ülke olarak. Bunu bilirsek buna göre politika üretip yapacağımız çalışmalar bence daha verimli ve etkili olur.

Şimdi, eğer biz diyorsak ki Sanayi Devrimi’nden sonra bir bilgi çağına yaşıyoruz, hatta bugün bu bilginin doğal zekâdan değil yapay zekâdan da yeniden üretildiği bir çağa doğru da evriliyorsa o zaman hem bu üretilen bilgiler, imajlar hem de kültür endüstrisinin devamlılığı bakımından bu ekosistem geleceğin ana ekonomipolitik belirleyicisi durumunda.

Şimdi, olayın kendisini bakalım. Biz onlarca toplantı yapsak, yüzlerce çalışma gerçekleştirek sizin bu başlattığınız film projesi ve bunun devamıyla ilgili olan süreç kadar bu eşitsizliği ve oluşabilecek iptal kültürünün sınırlarını bu kadar iyi anlatamayız. Şimdi, bir kere, olağan akışına aykırı bir hadise var. Yani siz bunu platformunuza koysanız, sinemalarda yayınlasanız, hatta birkaç sene bekleyip ondan sonra tekrar

yayınlasanız alıcı bulacak bir kültürel ürün var. Niye? Gazi'nin aziz hatırasını anlatan filmi -görmedim ben, izleme fırsatım olmadı çok az yayınlandığı için- siz içeriğinize koysanız, tüm dünyada pazarlasanız eminim tüm dünyada ilgi uyandıracak, size para kazandıracak bir ürün ama bunu yayınlamamayı tercih ediyorsunuz. Sebebini de değerli milletvekillerimiz işaret buyurdular, Amerika Birleşik Devletleri'nde gerek finansal kurumlar nezdinde gerek şirket nezdinde -doğrudan sizin kültürel üretim departmanlığınızı hedeflemese de- sizin sahipliğinizi anonim şekilde taşıyan portföy şirketleriyle görüşmeler gerçekleştiren bir durumla karşı karşıyayız. Aslında bu ekosistemin doğal bir sonucuyla bugün karşı karşıyayız. Niye? Yani Disney bu ülkede üretiyor, bu ülkenin kültür endüstrisinden beslenerek global içerik üretiyor ama bunun hangisinin olup olamayacağına Amerika Birleşik Devletleri'nde bu konuda çalışma yürüten, filtreler geliştiren ve finansı bunun için siyasal araç hâline getirmiş birtakım çalışma grupları, lobiler buna karar veriyor.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - En önemli konu bu vekilim.

AHMET BÜYÜKGÜMÜŞ (Yalova) - Tabii.

Buna mesela itiraz edebileceğimiz bir mekanizma yok. Geçtiğimiz aylarda biz burada neyi tartıştık? Bir sosyal medya platformunda siz bir içerik paylaşıyorsunuz ... Bakın tekrar söylüyorum: Bir platformu Türkiye pazarında kapatmak, lisansını iptal etmek, erişimini engellemek; bu başvurulabilecek bir şey değil. Yani herhangi bir kamusal düzen bozukluğu olduğunda sokağa çıkma yasağı ilan etmek gibi bu, fiziki alanla birlikte düşündüğünüzde. Ama elimizde başka araç var mı? Yok. Öyleyse bizim çok sağlam bir veri yönetişimi çerçevesine ihtiyacımız var. Bunun şirketler için gerekli olanlarının Komisyonumuzla... Bakın, bu sadece Meclisimize de has değil; bu platformların sahipliğini yapan portföy şirketleri, finansal olarak burayı destekleyen fon kaynakları dünyanın hiçbir yerinde Meclislere hesap vermeme eğilimindeler, bu denetimden kaçma eğilimindeler; aynısını Meta'da görüyoruz, aynısını Alphabet'te görüyoruz. Bu veri yönetişimiyle ilgili bir çerçeveyi oluşturup bunun denetimi için... Çünkü sonuçta bir kapalı platform, bize “Şu kadar içerik ürettim, şu kadar izlendi.” gibi bizim denetleyemeyeceğimiz bir veri setini de sunabilir. Yapay zekâdan burada sonuna kadar faydalanan -kamu denetimi bakımından- bir standart ortaya koymamız lazım. Sonra da tüm bunları yapıp... Geçtiğimiz toplantımızda ifade etmiştim, bu sadece bizim de başımıza gelen bir durum değil. Yani o lobi şirketleri, o ürün geliştirme uzmanları, o finansal çıkar lobisi, kendi çıkarı neyse toplumların denetiminden bunu uzaklaştırıp... Ne bir değer yargısı ne bir kültürel saygı, bunların hepsini ayaklar altına alan bir ekonomipolitik meydan okumayla karşı karşıyayız. Buna da vereceğimiz cevap, tüm bu manada tüketim bakımından, kültür endüstrisi bakımından... Ben benzer sıkıntıları Hintlilerin de çektiğini biliyorum, benzer sıkıntıları Brezilyalılar da çekiyor, oradaki Meclisler de bu şirketlere bir şey sorduklarında çok formel ve hiçbir politik, ekonomik anlamı olmayan cevaplar oluyor. Öyleyse, bunun bir üçüncü aşaması da ürettiğimiz bu çerçeveyi dünyada bir siyasete dönüştürmek yani diğer devletlerle, Birleşmiş Milletler nezdinde küresel bir yapay zekâ ve onun oluşturduğu sonuçlar başta olmak üzere bu tarz kültürel yok saymaların hepsinin demokratik denetiminin bir küresel standardını belirlememiz lazım. Aksi hâlde, biz bugün bunu yaşadık ve şey de çok ilginçti... Demek ki burada ne kadar büyük bir kültürel tekelden bahsediyoruz ki bu konuda çok önde olan, Gazi'nin aziz hatırasından çok fazla kültürel ürünün içerisinde olup projelerde yer almış isimler dahi bir cümle söyleyemediler yani o kültür endüstrisinin aktörleri bakımından söylüyorum. Ha, siyaset buna ortak bir tepki gösterdi, bunun sebebi hem Gazi'nin aziz hatırası hem de buradaki duruş bakımından bütün siyasi partiler ortak bir iradeye sahibiz. Demokratik denetimin dışında olan hiçbir ekonomik, politik üretim süreci de tüketim süreci de topluma kamusal fayda sağlamaz, aksine zarar üretir. Bu, geri kalan konuları makyajlayabiliriz. İşte, buradan birtakım hobi ürünleri tasarlanıyormuş da orada... Bunlar da Türkiye ekonomisi bakımından belki niceliksel olarak kıymetli olabilir ama bir anlamı yok çünkü bu ürünü siz istediğiniz gibi değerlendirip istediğinizde de yok saydığınız bir ekosistem oluşturuyorsunuz. Burada kişilerin de bir anlamı yok yani sizin global CIO'nuzla da konuşsak burada bize iyi niyetten, güzel bir şey yapmaya çalıştığınızdan bahseder, belki de öyledir. Önemli olan, bir sistemik ahlaki düzen arayışı içerisinde olmamız lazım yoksa tüm bu alanlara bir de yapay zekânın yıkıcı etkisi eklendiğinde biz çok daha ilginç bir tabloyla karşılaşacağız. Yarın, bu filmleri çekmenize olanak sağlayacak bir alan da olmayacak, yapay zekâ en güzel filmi yapacak. O GPU'yu elinde bulunduranlar, yapay zekâ teknolojisinin altyapısını elinde bulunduranlar sizin senaryolarınızı yok edecek; belki oyunculuk bitecek, belki senaryo yazmak bitecek ve tüm bunlar, izlediğimiz bu yıkıcı sürecin aslında bir fragmanı niteliğinde. Belki üç, dört jenerasyon sonra tarihsiz...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Oraya kalır mı efendim?

AHMET BÜYÜKGÜMÜŞ (Yalova) - Jenerasyonun üç beş seneye düştüğünü düşünürsek...

Yani, önümüzde çok ciddi “projekte” etmemiz gereken bir çalışma programı var.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Kesinlikle.

AHMET BÜYÜKGÜMÜŞ (Yalova) - Bu buluşmalar, bu dinlediğimiz brifingler hiçbir şey olmasa da bunları tartışmamıza olanak sağlıyor olması açısından çok değerli.

Ben, Komisyonumuza gelip bu tartışmaya mesnet teşkil edecek sunum yaptığı için şirket yetkililerine teşekkür ediyorum. Buradaki kanaatlerimizi global merkezinizle mutlaka raporlamanız gerektiği kanaatindeyim, aksi hâlde bu süreç bu şekilde devam eder ve tüm dünyada bu şirketlerin demokrasiye saygısızlığı ileri boyutlara varırsa hiçbirimizin yaşamak istemediği bir dünyada yaşama tehlikesiyle karşı karşıyız.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Evet, ben de çok teşekkür ediyorum Ahmet Bey bu değerli katkılar için.

Ben, sizin çerçevesini çizdiğiniz değerlendirmede, Türkiye'de de dünyada da çok acil olarak, muhakkak bu dijital etik kodların belirlenmesi meselesinin önemli olduğunu düşünüyorum.

Şimdi, Burcugül Vekilime söz vereceğim, sonra benim de bir sorum olacak size; birisi sorar diye bekliyorum, sormazsa soracağım.

Buyurun efendim.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Teşekkürler.

Hoş geldiniz.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Hoş bulduk.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Sanırım ben de zor sorular soracağım, öyle umuyorum, zordur umarım.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Estağfurullah.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Şimdi, burada Atatürk filmine dair tartışmada sizden cevap almaya çalışmak biraz fazla, onun cevabı burada değil, bence hepimiz biliyoruz, bu şirketin merkezinde, CIO'nuz gelse onun da veremeyeceğini... Yani, o yüzden ben o tartışmaya girmeyeceğim hani size...

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Yazılı olarak var açıklamaları.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Yok, yok, size şey yapmıyorum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Siz not alın üstat.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Tabii.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Meselenin, tartışmanın kendisini sizin üzerinize bir yük olarak tariflemediğimi söylemek istiyorum.

Şimdi, bence ilginç bazı şeyler söylediniz. Disney'in tekstil ürünlerinin Avrupa'da, önemli bir kısmının Türkiye'de üretildiğini söylediniz. Yanlış anlamadıysam buradan da ihraç ediliyor, değil mi?

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Evet.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Burada büyük bir neden sorusu var. İşçi maliyetlerinin oldukça düşük olmasının önemli olduğunu düşünüyorum. Mesela, siz buraları taşere ediyorsunuz sanırım, değil mi? Yani, başka konfeksiyon firmalarına veriyorsunuz.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Lisans üzerinden...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Lisans üzerinden ama kendi tekstil atölyeleriniz yok örneğin. Buralardaki çalışma...

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Şunu şöyle düzelteyim mi: Biz, kendimiz ihraç etmiyoruz, zaten verdiğimiz lisansiyeler aslında onu yurt dışına ihraç ediyorlar. Belli markalar var, üretiyorlar, zaten yurt dışında şubelere ihracatları var. Onlar Türkiye'de üretip yurt dışına...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - En nihayetinde Disney lisanslı ürünler bunlar. Buralardaki çalışma koşullarına dair bir bilginiz var mı? Birinci sorum bu.

Ya, Emmy'den bahsettiniz, haliyle ben bir şeyi merak ettim; bu Türkiye'de üretilen ürünlerin, projelerin niteliği açısından merak ettim: Burada üretilip Emmy'ye aday olan kaç proje var? Bildiğim kadarıyla ödül alan yok; aday olan var mı, onu merak ediyorum.

Başka merak ettiğim bir mesele -biraz önce biraz konuşuldu ama- Türkiye'de üretilen içeriklerin sadece oyuncular ya da yönetmen ya da senarist değil bileşenleri aslında, ciddi bir set emekçileri toplamı var; ışıkçıdan asistanına, çay-kahve koyanına, sürücülük yapanına... Çok ciddi bir endüstri var aslında. Buralardaki set işçilerinin çalışma şartları, iş güvenliği şartları... Misalen, gelirleri asgari ücretin kaç katıdır, sigortaları tam mıdır gibi gibi, yasalarla sağlanan hakları korunuyor mudur gibi gibi sorularım var. Çünkü bunun neden soruyorum: Disney Company büyüyor, dünyada büyüyor ama geçen yıl Amerika'da binlerce işçi çıkarttı. Hâliyle hem şunu sormak istiyorum: Doğrudan Disney'de çalışan 400 işçiden bahsettiniz ama birçok iştirakiniz var, buralarda çalışan belki binlerce insan var. Bu insanların gelecekte işlerine devam edebileceklerine dair bir güvence var mı gibi bir kaygıyla da soruyorum. Çünkü Disney'in, merkezî olarak, işçilerin haklarına dair kötü bir tarihi ortaya çıkmış durumda. Geçmişte, özellikle Hollywood'da bütün set işçilerinin kötü şartlara sahip olduğunu da hatırlarsak global anlamda güven vermeyen bir şirket; bu anlamıyla bu soru önemli bence.

Bir de şunu söylemek istiyorum: Türkiye'yle ilgili belgeseller çektiğinizden bahsettiniz. Şu an, salı günü farklı şehirlerde, Diyarbakır, Ankara ve Eskişehir merkezli şehirlerde başlayan bir operasyonla -takip edemediğim kadarıyla- 231 kişi gözüaltına alındı ve bunlardan 8'i gazeteci, bunun dışında da karikatürist, çevirmen, yönetmen, yayınevi koordinatörü, yazar olanlar var ve bunlar toplumca çok bilinen, Gazetecilik Derneği Başkanı olan gibi gibi insanlar var. Tuncay Bey de dedi, yerel kahramanları sordu. Açıkçası merak ediyorum: Türkiye'de bu hakikat emekçilerinin basın özgürlüğü adına verdiği büyük mücadeleyi de bir belgesel olarak çekmeyi planlıyor musunuz? Çünkü bu tip dijital platformlarda -belki burada açıklanan kimi nedenlerle de sermayeye ilişkin nedenlerle de çok karşılığını göremesek de- özgür alanların açığa çıkması gerek, özgür alanların olması gerek. Bunu göremiyoruz.

Burada, bu Komisyon için önemli bir şeyden bahsetmek istiyorum: "Google" algoritmasıyla ana akım dışında haber kaynaklarına ulaşım azalmış durumda ve -T24, Duvar, BirGün, Evrensel gibi- dijitaldeki yayınlardan elde ettikleri reklam geliri yüzde 80 düşmüş. Özgün, muhalif yayın alanlarının ciddi bir gelir kaybı nedeniyle belki de yayın hayatına devam edemeyecekleri gerçeği var; bu Komisyonun da tartışma konusu olması gerektiğini düşündüğüm için söylüyorum.

Temelde sorularım bu kadardı ama tabii şunu söylemek isterim: Sadece Disney Plus değil, bütün dijital mecraların, özellikle de bu platformların, dizi-film yayını yapan platformların, belgesel yayını yapan platformların bu Komisyonunda daha derin tartışmalar için daha geniş zamana ve daha alt başlıklara ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum. Çünkü bu sadece bizim meraklarımızın ötesinde toplumsal meseleleri içeriyor. Mesela, çocukların korunmasından bahsettik, başka tartışmalar var, yaklaşımlarımız var, özgürlükler tartışmalarımız var. Belki de bu Komisyonun da kimi meselelerde daha net fikirlerle sahip olmasını sağlayacak... Bunu aslında geçen yaz da konuştuk, Tuncay Bey'in önerisi "Her gün toplanalım."dı değil mi yanlış hatırlamıyorsam.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Evet.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Size çok atıf yaptım da... Yani ama ondan beri toplanmıyoruz; disiplinli, düzenli, bazı meseleleri gündeme alıp -bizim açımızdan birincil olanı basın özgürlüğü tabii ama- onun dışında çalışması gereken bir Komisyon.

Teşekkürler.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Evet, teşekkür ediyoruz Vekilim.

Buyurun Cenk Bey.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Öncelikle bir Emmy'den, ödüllerden bahsettiniz daha doğrusu. Bildiğim kadarıyla Emmy değil ama farklı şeylerde Türkiye'den ödül almış oyuncular ve yapım şirketleri var. Aslında bu hepimiz için bir hedef, biz de çok isteriz uluslararası bir organizasyonda ödül almayı. Aslında, bizim şu anda bütün yaptığımız işlerde, olanaklar dâhilinde biraz hedefimiz de o. Bizim açımızdan kreatif bir iş yapıp... Aslında o da bizim kişisel olarak bir tatminimiz olur

zaten; iyi bir şey yaptık, tüm globalde bu kabul gördü, tanındı diye. Belki bölgesel olarak baktığınızda, örneğin, Asya’da bizim bazı dizilerimiz, “Kadın” gibi dizilerimiz, NOW’da yaptığımız dizilerimiz bir sürü ülkede, farklı ülkelerde ödüller alıyorlar aslında fakat bunların daha global bir ödül şeyleri olmadığı için belki duyulmuyor, daha şeyde kalıyor. Aslında her kanal yurt dışından ödül aldığında bunu kendi haber bültenlerinden duyuruyor, biz de aynı şekilde yapıyoruz fakat biraz cılız kalıyor. Biz içerik üreticisi olarak, bir de Türkiye olarak, sonuçta bu sektördeki yapılan işlerden gurur duyan kişiler olarak zaten bizim hedefimiz her zaman, yurt dışında da bizim oyuncumuzun, bizim yapımcımızın veya bizim yaptığımız şeylerin bir ödül alması tabii ki. Aslında uluslararası tarafta bizim aldığımız ödüller şöyle oluyor: Bir tanıtım filminin çekilmesi... Bizim iç tarafta ekiplerimiz var, dijital medya tarafında olsun, bir tanıtımın çekilmesi anlamında olsun, onlar biraz daha sektöre spesifik bir şeyler oluyor, sadece dizinin üretilmesi ve onun görseli değil, yan şeylerde aldığımız ödüller var aslında, sadece bizden değil, sektörde bir sürü kişi de alıyor. Başta da bahsettiğim gibi, baktığınızda, hani, aslında, Türkiye’deki üretim sektöründe bu diğer çalışanlarıyla, her şeyiyle hep birlikte yaratılıyor ve çok da değerli çalışanlar var. O yüzden, dünyada bütün bu Türk dizilerinin izlenmesi bir tesadüf değil, demek ki her şeyiyle doğru şekilde bir değer ortaya koyuyoruz ki bunlar izleniyor, ödüller de alınıyor. Günün sonunda en büyük ödül, en büyük haz da bizim ürettiğimiz bir şeyin tüm dünyada karşılık görüp izlenebilmesidir. Tabii ki bu şeydir de: Şimdi, bir şey yaparsınız tüm dünyada izlenilmez ama Türkiye’de çok büyük karşılığı olur. Çok daha global bir şey yaparsanız o mesela daha çok izlenme potansiyeli olan bir şey. O yüzden zaten her içeriğin hedefine göre olan bir şey fakat bizim esas önceliğimiz her zaman -Türkiye pazarında olduğumuz için- aslında Türk izleyicisine hitap eden işler yapmak, burada o ödülleri almak. Biz, yurt dışında tabii ödül almak isteriz ama o bizim biraz daha ikincil hedefimiz olur.

Set çalışanları dediniz. Aslında, Bürke Hanım da burada, bizim yapım sözleşmelerimiz yüz yıllık bir bilgi birikimine dayanıyor. Orada “Şu vergisi ödeniyor mu, SSK’si var mı?” gibi şeyler bizim için zaten yasal olarak olması gereken şeyler, bunun ötesinde başka bir şey olamaz zaten. Onun ötesinde, bizim kendi standartlarımız içerisinde, setlerde kadın, çocuk -biliyorsunuz, oyuncular var- bunların hepsiyle ilgili bizim kendi içimizde uyguladığımız prosedürler var. Bürke Hanım’ın bahsettiği gibi, setlerde hayvanların kullanımıyla da ilgili prosedürlerimiz var. Bugüne kadar “production”lara baktığımızda bütün hazırlanan set o gün... Bizim hayvanlarla ilgili ayrı bir birimimiz var, onlar veterinerlerle temasa geçiyorlar her zaman, sette kullanacağımız hayvanın fotoğrafını, sağlık bilgisini istiyorlar ve burada... Bunu geçen senelerde yaşamıştık, bir gün bir seti durdurduk çünkü bir at vardı, o at aslında sağlıklı olarak bulunmadı, bütün o çekim iptal. Aslında bunun yapım tarafına çok ciddi bir maliyeti var takdir edersiniz, bütün hazırlıkları yaptı ama bizim bazı kurallarımız var o kapsamda da işin içerisinde. Biz bütün sözleşmelerimizde bütün bu şartları yapımcı şirketten istiyoruz. Zaten bazı şeyler, bazı yasalar Türkiye Cumhuriyeti’nin yasasıyla, kanunuysa onu zaten dile getirmeye bile bir şey olmaması gerekir. Herkes bu kanunları uygulamakla mükellef zaten her şeyiyle. O yüzden biz bu konuda hassas davranıyoruz ve bugüne kadar da zaten bizim bu konuda yaşadığımız bir problem olmadı, olsa da zaten biz buna her zaman yapıcı bir şekilde yaklaşıp o problemi izleyip denetleyip doğru şekilde aksiyonlar alıyoruz o kapsamda.

Burada, bir önceki soruda böyle yasalardan bahsettik aslında; orada, Türkiye’de işte bu dijital değişiyor. Orada şunu söylemek istiyorum ve ona da katılıyorum aslında. Biliyorsunuz, aslında, dijital taraf biraz yeni oluşan bir mecra. Tuncay Bey hatırlar belki, Türkiye’de ilk televizyonculuk başladığında aslında...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Ben o kadar eski değilim.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Estağfurullah.

...bunun ne bir yasası vardı ne regülasyonu vardı ve hatırladığım kadarıyla yurt dışından Türkiye’ye yayın yapılıyordu, Türkiye’de hiç denetim yok.

NAZIM ELMAS (Giresun) - Özel televizyonlardan bahsediyorsunuz.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Özel televizyonlardan bahsediyorum tabii ki, TRT’nin yeri ayrı.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Star.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Fakat sonra ne oldu? Cep telefonları da öyle. Cep telefonları da sonuçta yasası olmayan bir şey gayriyasaldır. Fakat ne oldu? Gelişen dünyada aslında televizyonculukta da ne oldu? İşte, RTÜK kuruldu, kurullar kuruldu ve zaman içerisinde bunlar gelişti. O yüzden, şimdi, biz dijital tarafa da baktığımızda -sizler de söylüyorsunuz, biz de görüyoruz zaten- bir sürü eksiklikler var aslında. Fakat paydaşlar olarak herkes zaten bu regülasyonu doğru yerlere getirmek zorunda ki herkes için bazı şeyler gri nokta olmasın, net olsun ve daha sağlam temelleri olan bir sektör olsun. Eminim yani dijital tarafta da... Örneğin, daha önce dijital konusunda hiçbir şey yoktu, bir anda dünyada platformlar çıktı ve şu anda RTÜK de zaten lisans vermeye başladı. Bunlar daha önce yoktu. Şu anda bile RTÜK tarafında bile -Bürke Hanım bahsetti zaten- her şey oluşum şeklinde. Hem bu yasalar hem sizlerin hem diğer tarafta biz mecraların yorumlarıyla, şekillendirmesiyle, konuşmasıyla aslında şekilleniyor. Bunun da -tahmin ediyorum- hiçbir şekilde bu birinci günden “Tamamen en mükemmel şey budur, uygulama budur.” diye yapılması zaten imkânsızdır. Her şeyi görerek öğreniyoruz. Orada “yurt dışı” falan dediniz. Başta da bahsettim, bazı şeyler yurt dışında bizden daha önce oluyor. O yüzden, biraz oradaki örnekleri takip ederek, bizim orada ne safhada olduğumuzu da tespit ederek aslında adım adım o safhaları geçmemiz lazım. Bazen zaten hazır olmadan üç dört adım öteye gitmeye çalışırsak zaten düşeriz. O yüzden adım adım, hangi safhada olduğumuzu görerek buraya uygun şekilde zaten yasalar şekilleniyor. Zaten her konuda, her sektörde öyle fakat bu dijital taraf yeni bir mecra Türkiye için de. Hep birlikte zaten bunu da olması gerektiği yere getirmemiz gerekiyor yani.

Bilgi paylaşma konusundan bahsettiniz. O noktada zaten yasalar neyi gerektiriyorsa herkes onu uyguluyor. Bazı bilgiler ticari sırdır tabii ki fakat bu, yasal olarak belirli şeyleri paylaşmamız noktasında paylaşıldığında yine zaten belli bir kurumla yasal olarak paylaşılması gereken şeyler paylaşılıyor. O da zaten o kurumun içerisinde kalması gerektiği şekilde paylaşıyor. O yüzden bu sektörde daha gidecek yolumuz var ama paydaşlar olarak hep beraber aslında bunu daha olması gerektiği bir süreç sokmamız lazım.

Şunu da söyleyeyim: Dijital çok hızlı değişen bir mecra bir taraftan da. O yüzden “Bu değişim bitti.” denilecek bir noktada değil, bir sürü sektörde zaten görüyorsunuz. Sürekli bir değişim var aslında, artık dünya çok daha hızlı hareket ediyor. O yüzden bizlerin de o değişime her şeyiyle ayak uydurmamız gerekiyor.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Teşekkür ederim.

Şimdi, söz Hasan Vekilim de. Sonra da son söz olarak Nazım Bey’e söz vereceğim.

Buyurun.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Öncelikle, Cenk Bey'e ve Bürke Hanım'a teşekkür ediyoruz bizi bilgilendirmeye çalıştıkları için.

Şimdi, bu veriler ve ticari sır kısmından başlayayım ben. Lütfen, hani böyle dünyaya açıkladığınız, bir internet linkinin içinde olduğu, borsaya kote bir şirket olarak açıkladığınız rakamları burada açıklayamamanın bir ticari sır olmaması lazım. Yani ya siz hazırlıklı gelmediniz ya da size "Bunları burada söylemeyin." deniliyor çünkü sonuçta bir internet linkinde varsa bunu burada anlatmamak hem bize hem Meclisimize bir saygısızlık olur. Her şeyden önce biz sizi -Tuncay Vekilimiz söyledi- genel anlamda kurumla birleştirmiyoruz, hepinizin aslında sonuçta orada çalışan olduğunuzun da farkındayız ama bu Türk milletinin bir ferdi olarak da bu konulardaki hassasiyetleri taşımanız gerektiğini düşünüyoruz.

Bir kere bu Mustafa Kemal Atatürk dizisiyle ilgili yaptığınız açıklamanın ya da yazılı yapılan açıklamanın anlaşılır bir tarafı yok, anlatılabilir bir tarafı da yok. Yani şöyle: O kadar hazırlık yapılmış, emek verilmiş, herhâlde zaten Mustafa Kemal Atatürk gibi bir marka değer, bir ismin, bu milletin, bu ülkenin kurucusunun izlenme oranlarıyla ilgili bir sıkıntı yaşanma ihtimali olmadığı aşikâr. Bunu görmüşsünüz, bunun hazırlıklarını yapmışsınız, bunu sizin de istediğinizi biz tabii ki anlayabiliyoruz ama Ermeni lobisinin baskılarıyla ki işte burada da iptal etme kararının Ermeni cemaatinden gelen baskı ve Amerika Ermeni Ulusal Komitesinin taleplerinden etkilendiğine dair yazıları da takip ediyoruz, o kadar izliyoruz. Dolayısıyla, bunun aslında bir siyasi baskı anlamında şirketinizin sahipleri ve ortaklıkları ve o hissedarlar üzerindeki ilgili fonların etkisiyle olduğunu çok net anlayabiliyoruz ama bununla ilgili de şunu söylemeliyim: Benim çocuklarım aboneliği iptal etti yani Disney Plus aboneliğini iptal etti. 2023 yılında da yüzde 7,3 yaklaşık 11 milyon abone kaybınız olduğunu biliyoruz. Türkiye'de abone sayılarınızın 2023 ve 2024'teki artış veya azalışlarıyla ilgili bizi yüzdesel olarak en azından -miktersal olmasa bile- bilgilendirmenizi bekliyoruz.

Özellikle, Türkiye'yle ilgili faaliyetlerde tabii ki dijital platform yani internet ve iletişim teknolojisinin gelişmesiyle tabii ki dijital yayın platformları tüm dünyaya her şeyi sunma noktasında önemli mecralar olarak ilerliyorlar, daha da ilerleyeceklerini tahmin edebiliyoruz ama hani öyle anlatıyorsunuz ya Türkiye'yi tanıtma katkısı, Türk dizilerinin, Türk dizi sektörünün, film sektörünün gelişimine katkı noktasındaki cümleleriniz bizim duymak istediğimiz cümleler ama bunları somutlaştırmak lazım. Şimdi, ben sunumunuzda baktım; 2025 yılında 4 tane yerli yapımın dünyaya tanıtılmasından bahsediyorsunuz ama içerik içine baktığımızda 30 bin içerikten bahsediyoruz. Yani 30 binin içinde 4'ün -veya yeniler ne kadar bakılabilir- ne kadar olduğuyla ilgili yüzdesel bir istatistik yapabiliriz. Dolayısıyla bize Türkiye'de üretilen bu ürünlerin dünyada ne kadar izlendiğiyle ilgili, bunların ne kadar tanıtımımıza katkı sağladığıyla ilgili de bilgi vermenizi rica ediyoruz ki katkınızı doğrudan hissedebilelim ama genel olarak Disney Plus ortamına baktığımızda...

Bir de tabii, Türkiye'de üretilen bu ürünlerin ne kadarını siz üretiyorsunuz? Yani FOX ve NOW'daki diziler gibi kendi ürettiklerinizi, kendi platformunuzda dünyaya anlatıyorsunuz. Aslında hani tamamen bir iç üretim mekanizmasına dönen bir yaklaşım da var gibi, dolayısıyla belki bu da sizin bu kadar yayılamamanızın bir nedeni. Dolayısıyla diğer üreticileri, bağımsız üreticileri ne kadar destekliyorsunuz? Sadece kendi ürettiklerinizin yani Türkiye'dekilerin içinde de kendi ürettiklerinizin oranı nedir? Bu da bence çok önemli.

Bize düşen de çok iş var Sayın Başkanım yani bu konuşmaların hepsinden çıkan şey şu: Çok çalışmak lazım. İşte, içeriklerin denetlenmesi lazım, çevirilerin denetlenmesi lazım ne kadar doğru çevriliyor. Artı, bu yaş sembolleri yani içerikle ilgili semboller ne kadar doğru ve ne kadar değişken? Dizi dediğimiz bir bölümle başlıyor. Belki o bölüm sıkıntılı değil ama bir sonraki bölüm, bir sonraki bölüm ve bir sonraki bölüm yani dolayısıyla burada kontrol noktasındaki içeriklerin de önemli olduğunu, daha fazla çalışmamız gerektiğini...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Kesinlikle.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Bir önceki toplantımızı not almışım. 16 Ağustosta yapmışız Sayın Başkanım, bugün 26 Kasım. Hakikaten sadece dijital mecralar değil... Vekilim aslında da değişti, aynı şeyleri tekrara düşmeye gerek yok. Dünya bilgi çağında ve bu bilgi çağının içinde çok hızlı geliyor yani şurada on sene, sonra bir on sene geriye baktığımızda gelecek on seneyi tahmin etmemiz lazım, logaritmik bir değişim yaşıyoruz. Dolayısıyla bu konuda da hazırlıklı olmak, dünyayla birlikte tabii, sadece bizim kontrol edebileceğimiz bir konu da değil bu, dünyayla birlikte entegre olmak lazım. Dediğim gibi, 2023-2024 üye sayısındaki değişim bence önemli.

Vekilimin sözlerini tekrar etmek ve anlamlı bulduğum için kayıtlara da geçsin diye söylüyorum. Buraya gelen arkadaşların muhakkak Türkiye'yle ilgili veri setine, Türkiye'de yaptıkları çalışmalara hâkim ve bunu anlatacak şekilde gelmeleri lazım ya da sizi önden kesinlikle bilgilendirmeleri lazım. Sonuçta bunu sadece kendimiz adına değil Türk milleti adına soruyoruz ve bunları bilmek istiyoruz.

Ben teşekkür ediyorum.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Sayın Başkan...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Nazım Bey'i de bir dinleyelim. Ondan sonra toplu olarak cevap verin. Artık kapatacağız.

NAZIM ELMAS (Giresun) - Öncelikle çok teşekkür ediyorum bilgilendirme için.

Tabii, karşımızdaki şirket bir global şirket yönetim merkezinin dışarıda olduğu ve kendi şartlarında yönetilen bir şirket, Türkiye'de temsilcileri var; Cenk arkadaşımız, diğer misafirimiz de onun bir çalışanı. Hâliyle biz, Tuncay arkadaşımızın dediği gibi, şirketin genel felsefesiyle burada çalışanları özdeşleştirip herhangi bir çıkarımda bulunmak istemiyoruz ancak ülkemizin genel stratejisi itibarıyla da bazı düşüncelerimizi, beklentilerimizi ifade etmek istiyoruz. Durum bundan ibarettir yani benim konuşmalarımdan da bunun böyle anlaşılmasını arzu etmekteyim.

Tabii, depremle ilgili sosyal sorumluluk projelerinden bahsedildi. Ben isterdim ki buradaki sosyal sorumluluk bizim insanımızdan yapılan kampanyalar ve bağışlar, bizim insanımızın bağışlarıyla oluşmuş bir bütçeden söz edildi. Şirket kendi bütçesinden bir miktarı verebilseydi o daha anlamlı olabilirdi.

Bu arada tasarruf tedbirlerinden söz ettiniz. Bu tasarruf tedbirleri bizim ülkemizin, siyasi iradenin uyguladığı tasarruf tedbirleri mi yoksa sizin kendi şirketinize ait tasarruf tedbirleri mi? Ülkemizin uyguladığı tasarruf tedbirleri ise bu tasarruf tedbirlerinden Disney şirketi nasıl etkilendi? Buna ait bir bilgi almak istiyorum.

Bir de aileyle ilgili, çocuklarla ilgili bazı hassasiyetlerinizin olduğunu ifade ettiniz. Bu hassasiyetlerin hangi merkez tarafından, kimler tarafından... Mesela, biz biliyor muyuz bu kontrolü kim yapıyor, kimler bu konuda... Bir uzmanlar grubunuz var mı? Bu uzmanlar grubu herhangi bir şekilde tanıdığımız, bildiğimiz, söyleyebileceğiniz isimlerse bunları da bilmek isteriz yani "Şöyle bir uzmanlar grubumuz var."

Bunlar, bu konuda yasalara, sosyal hayata, ülkemizin örf, âdet, geleneklerine ve genel ahlaki yapısına uygun değerlendirmeleri nasıl yapıyorlar?

Ve bir de çocuklarla ilgili bir bölümden bahsettiniz, tamam, dijital mecrada. Bu bölüme çocuklar yirmi dört saatin içerisinde istedikleri zaman girebiliyorlar mı? Buna ait bir kısıtlamanız var mı? Diyelim ki çocukların belki bu programları izleyebileceği saatler düşünülmüştür ama yirmi dört saat içerisinde çocuklar bu alanlara girebiliyorlar mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Evet, teşekkür ediyoruz Vekilim bu önemli katkı için.

Son soru, ben de bir soru sorayım: Disney Plus'ın ve Disney'in topluluk kuralları var mı Türkiye için? Etik kodlarınız var mı? Ailenin korunması, çocuğun korunması, bireyin korunması noktasında bir çerçeve metniniz var mı? Bu soruya da cevap verirseniz teşekkür ederiz.

Buyurun.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Sondan başlayayım.

Biliyorsunuz, bu tarz şeyler hep Türkiye Cumhuriyeti'nin yasalarında belli. Biz de yaptığımız her şeyde zaten bunları takip ediyoruz. Tabii ki bu aile ve bireysel şeylerde her zaman bunları odağa koyarak düşünüp bu içerik konusunda zaten kararları veriyoruz başta da bahsettiğim gibi. Tabii, bu her ülkeye göre...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Var mı? Şeyi soruyorum pardon...

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Var, var, tabii ki var.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Kamuoyuna ilan edilmiş bir çerçeve metin var yani.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Kamuoyuna ilan edilmiş bir çerçevemiz yok. Bu bizim kendi iç tarafımızda ve en büyük şey de zaten burada Türkiye Cumhuriyeti'nin tüm yasaları. Artı, işte, içerisinde bulunduğumuz sektörlerin aslında RTÜK gibi...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Böldüm, kusura bakmayın, insicamınızı... Söz vereceğim, sizi dinleyeceğiz uzun uzun.

Hasan Vekilimin söylediği önemli bir şey var, diyor ki: “Bu kuralları biz koyacağız.” Bizim koyacağımız yani kamu otoritesinin koyacağı yönetsel, hukuksal kurallar ayrı ama bir de toplulukların kendi anayasası diyoruz, yeni sözleşmeler yani Disney'in -Türkiye'deki ailenin korunması, bireyin korunması- “etik kodlar” dediğimiz o kodlarının bence sadece sizin iç işleyişinizde değil, çevrim içinde değil, kamuoyuna da ilan edilmesi lazım. Burada kıymetli gazeteci büyüklerimiz var. Pek çok yayın kuruluşu evrensel basın-yayın ilkeleri şeklinde bu etik kodlarını yayınlamışlardı. Tutanaklara girmesi bağlamında böyle bir talebimizi iletmış olalım.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Aslında bu tür şeyleri başta bahsetmiştim, siz de “Bir ekip var mı?” diye sordunuz zaten. Başta da bahsettiğim gibi, “compliance” adını verdiğimiz bir uyumluluk ekibi var. Bu ekip zaten tamamen işte Türkiye Cumhuriyeti yasaları, RTÜK'ün kuralları, izleyici tercihleri ve bizim tarafta Türk izleyicisinin tercihleri, Türkiye'nin hassasiyetleri konusunda, işte bir sürü alanda bunları da değerlendirerek aslında bir filtre mekanizması var. İçeriklerimizi bu şekilde seçiyoruz. Bahsettiğim gibi, yurt dışında bir sürü prodüksiyon var. Onların hepsini zaten buraya koymamızın imkânı yok. Türk izleyicisinin tercihine, beğenisine göre uyacak olan şeyleri belirli filtrelerden geçiriyoruz tabii ki, artı, bir de yasalara, her şeye uyumluluğu kapsamında düşünüyoruz. Tabii ki çocuklarla ilgili sakıncalı bir içeriği biz koymayız, yasalara uygun bir şey de olsa bile koymayız zaten. Bizim iç tarafta -bahsettiğim gibi, on yedi yıldır bu sektördeyiz- birinci gündend beri bir iç ekibimiz var ve bunlar hem yasalar olsun RTÜK kuralları olsun, bir de Türk izleyicisinin tercihi olsun çok tecrübeli kişiler. Biliyorsunuz, bir konuda zaten izleyici bir tepki veriyorsa biz o onu dinlemek zorundayız zaten. Bir de dediğim gibi, aslında her zaman aile, çocuk, kadın gibi konuların hassas bir şekilde korunmasında ve değerlendirilmesinde kendi iç tarafımızda kurallarımız var, onları da her zaman göz önüne alarak zaten her şeyi değerlendiriyoruz. O yüzden, çok uzun zamandır bilgi birikimi olan bir ekipten geçiyor aslında tüm bu yaptığımız içerikler.

NAZIM ELMAS (Giresun) - Zaman kısıtlamasından söz etmiştim yani yirmi dört saat yayınlayabiliyor musunuz?

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Öyle bir şeyimiz yok.

NAZIM ELMAS (Giresun) - Çocuk isterse gece yarısı uykusunu bölüp o tür alanlara girebiliyor.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Dijital bir mecra ya, tüm dünyada yayınlanıyor.

NAZIM ELMAS (Giresun) - Türkiye için sordum.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Ebeveyn sorumluluğunda yani.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Nasıl yaş grubunu filtreleyebiliyorsa o girdiğinde, o zaman dilimlerinde içeriğe erişimini engelleyebilir ama şu an yok.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - O biraz ebeveynlerin kontrolünde. Çünkü biliyorsunuz yani çocuklar bazen ebeveynlerinin telefonunu, bilgisayarını, tabletini kullanıyor, o noktada bir denetim... Artı, tabii, bazı ebeveynler çocuklara kendi cihazlarını da alıyorlar. Sonuçta onun bir denetim şeyi olması lazım. Fakat biliyorsunuz, bazı cihazlarda cihazın kendiliğinden gelen, belirli saatler içerisinde “Bir yerlere giremez.” şeklinde aslında bir saat kısıtlaması olanakları da var.

NAZIM ELMAS (Giresun) - Şirket olarak Türkiye saat dilimine uygun bir planlama yapılabilir mi diye sordum ben.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Yok, öyle bir şeyimiz yok.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Ben bir şeyler sormuştum.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Hasan Bey Vekilimizin soruları vardı.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Özellikle bu “Atatürk” filmiyle ilgili, dizisiyle ilgili davranışınızdan sonra üyeliklerinizde bir düşüş oldu mu? 2023-2024 üye sayılarını yüzdesel farklılıklarını paylaşırsanız rakam olmasa bile.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Başta da bahsettiğim gibi, Türkiye'ye spesifik bir rakam paylaşmıyoruz. Yani şeyi de bir düzeltelim, birçok mecradan aynı şekilde...

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) - Hiç şaşırmadık.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Bir dinleyelim.

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Zaten biz global, borsaya açık bir şirket olduğumuz için orada paylaşılan rakamlar da aslında spesifik rakamlar değil. Türkiye’deki “business”ımızla ilgili olan, iş kolumuzla ilgili olan, borsaya açıklanabilecek rakamlar aslında orada olanlar. O yüzden, bu Türkiye spesifik abone sayıları, diğer bazı bilgilerin hepsi orada yok.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - RTÜK’e veriyorsunuz değil mi abone sayılarını?

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Tabii, istendiği sürece yasa elveriyorsa onlara veriliyor.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Onu zaten hem Hasan Vekilim söyledi, Ahmet Büyükgümüş söyledi, Nazım Bey söyledi, Tuncay Özkan en başta söyledi. Söz alan herkes bu konuyla ilgili Komisyonumuza bir görev verdi; biz o görevi yapacağız. Yani ya buraya gelen kurumlar bu rakamları açıklayacaklar ya da biz o kurumlardan bağımsız olarak ya RTÜK’ten ya Ulaştırma Bakanlığından bu bilgileri alacağız.

NAZIM ELMAS (Giresun) - Tasarruf tedbirleriyle ilgili bir şey...

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Bu tasarruf tedbirleri...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Onlar, global kendi içinde...

DISNEY XD TELEVİZYON YAYINCILIK ANONİM ŞİRKETİ GENEL MÜDÜRÜ CENK SONER - Tasarruf tedbirleri Türkiye’yle ilgili değil, zaten tüm globalde yapılmış bir şeydi. O yüzden, şu anda tam rakamı hatırlamıyorum ama 5 milyar doların üzerinde bir içerik aslında yayınlanmadı, “write off” dediğimiz kavramla yayınlanmadı. O yüzden, burada, tüm dünyada çok içerik var, Amerika dâhil olmak üzere milyarlarca dolarlık içerik yayınlanmadı. Bu zaten borsaya da her şeyiyle açıklandı. Bunun olacağı, dediğim gibi, bütün bunlar başlamadan önce de Amerika’da bütün mecralarda zaten açıklanmıştı; bunlar da yazıyor.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Teşekkür ederiz.

Son sözü Yüksel Bey’e verdim.

Buyurun.

YÜKSEL MANSUR KILINÇ (İstanbul) - Başkanım, değerli arkadaşlar; merhaba.

Ben, daha çok buradan çıkan sonuçlarla ilgili Komisyon olarak yapmamız gereken bir değerlendirme olarak sizin dikkatinize sunmak istiyorum. Dijital mecralarla ilgili platformlar geliyor, dinliyoruz. Radyo ve Televizyon Üst Kuruluyla ilgili atıflar oluyor. Arkadaşlarımızın bir kısmıyla tabii yeterince tanışmıyoruz. Ben, Radyo Televizyon Yayıncıları Meslek Birliğinin kurucularındanım, milletvekili olana kadar da Başkan Yardımcılığını yürüttüm. Dolayısıyla, 6112 sayılı Yasa ve öncesindeki yasa çalışmalarıyla ilgili biz de Meslek Birliği olarak hep hazırlıkların içerisinde bulunduk.

“İnternet yayıncılığı” başlığı yasallaştırılması, düzenlenmesi gereken bir alan olduğu için, başkaca da bir denetim mekanizması olmadığı ve olamayacağı için Radyo ve Televizyon Üst Kurulu bu alanla ilgili denetlemeyi de yapacak kurum olarak zaten bu yasayla belirlenerek gerçekleştirilecek hâle getirildi. Ancak gerek geleneksel yayıncılığımızın düzenlenmesi, denetlenmesi, oralaradaki boşluklar ve zaman, şimdi hele hele çok yüksek bir hızla gelişme Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun bu denetimi yapabilecek bir noktada olmadığını, gelişmeleri de izleyebilecek durumda olamayacağını da göstermiş oldu. Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun dijital mecralarla ilgili gerek platform gerek içerik bakımından bunları ne kadar denetleyebiliyor, ne kadar yetkisi var, nerelerde boşluklar var; dilerim ki Radyo ve Televizyon Üst Kurulundan arkadaşlarımız da gelsin, işin bu yanını anlatsınlar. Böylece önümüze koyacağımız görevler, eksiklikler, neyin ne kadar denetlenebildiği, hangi alanlarda boşluklar olduğu ve bizim hangi görevlerle karşı karşıya olacağımızın belirlenmesinde yine bize yol göstermesi açısından bu veriler de paylaşılsın.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Bugün ilk defa Türkiye Büyük Millet Meclisinde biz bir platformu, içerik üreticisini dinledik. Başka toplantılarımızda daha çok sosyal medya kuruluşlarını dinlemiştik ama bugün farklı bir şey yaptık, bundan sonra bunu yapacağız.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Hüseyin Yayman’ın, Komisyonun gelecek hafta yapacağı toplantıya ve katılımcılara teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN HÜSEYİN YAYMAN - Kayıtlara geçmesi bakımından da söylüyorum. Doğru, en son ağustos ayında toplanmıştık, bugüne kadar toplanamadık çünkü zaten yaz döneminde Meclis tatile girdi. Ben de çok istiyorum ve muhakkak burada konuştuğumuz, çerçevesini çizdiğimiz konuların ele alınmasını değerli buluyorum.

Önümüzdeki hafta -ben şimdi bizim iletişim gurubuna da yazacağım- kameraların olmadığı ve sadece toplantı formatında değil, çarşamba ya da perşembe günü kahvaltıda ya da yemekte sohbet... Gruba yazarız, o gruptan herkesin ortak fikrini almak suretiyle bunu yapalım. Buna çok ihtiyaç var çünkü hepimizin söylediği yani pratik teoriyi aşıyor, tam da siz yönetsel veya hukuksal bir düzenleme yapıyorsunuz; bir algoritmayla beş gün sonra ya da beş ay sonra bu aşıveriyor. Fakat hepimizin ortak kaygısı şudur: Ulusaşırı dijital şirketlerin hiçbir ahlak, norm, değer yargısı gözetmeden kendilerini bir operasyon merkezi gibi konumlandırmaları, diğer taraftan bir toplum mühendisliğine, bir siyaset mühendisliğine soyunmaları asla kabul edilemez. Ayrıca, her toplantıda dile getirdiğimiz, bu ulusaşırı dijital şirketlerin kendini yasamanın, yürütmenin, yargının ve dolayısıyla ulus devletin üzerinde görmesi; bu asla doğru değildir, bu yeni bir problemi ortaya çıkaracaktır. Dolayısıyla, bireyin korunması bir sansürcülük değildir, ailenin korunması bir sansürcülük değildir; toplumun korunması, kamu düzeninin korunmasını savunmak ve bu noktada birtakım engellemelerde bulunmak sansürcülük ya da özgürlüklerin kısıtlanması değildir. Burada, tüm dünyada -hep söylediğimiz, konuştuğumuz- ulusaşırı dijital şirketler Fransa’da, Almanya’da, İngiltere’de hangi kurallara uyuyorlarsa Türkiye’de de bu normlara uymaları konusunda Komisyonumuzun ortak duyguları olarak ifade etmek gerekiyor.

Özellikle, bizim oyun siteleri meselesinde bir şey yapmamız gerekiyor. Ailelerin “Çocuklarımızı koruyamıyoruz, çocuklarımızı lütfen

koruyun.” şeklinde feryatlarını işitiyoruz. Dediğim gibi, bu oyun sitelerinin hiçbir ahlak, norm, değer, hukuk tanımadan çocukları önce oyuna, daha sonra sanal kumara alıştırırmaları ya da gerçek kumara alıştırırmaları bunlar hepimize düşen vazifelerdir ve bu konular siyasetüstü konudur. Dijitalleşme meselesi de partilerüstü bir mesele olarak ele alınmalıdır diyorum, zaten Komisyon üyelerimiz bu kanaatte. Hafta içi buluşmamızda bunları uzun uzadıya konuşuruz, değerlendiririz.

Bugün, beğeniriz beğenmeyiz, katılırız katılmayız ama gelip Türkiye Büyük Millet Meclisinde kendi fikirlerini, düşüncelerini ve yaptıklarını anlatması bakımından bir ilk oldu; Soner Bey’e ve Bürke Hanım’a teşekkür ediyoruz.

Biz, önümüzdeki dönemde diğer platformları da çağıracağız ama o zaman rakamları, abone sayılarını, reklam gelirlerini, ödedikleri vergiyi de açıklamış olarak geleceğiz.

Ben, çok Değerli Komisyonumuzun vekillerine teşekkür ediyorum.

Komisyonumuz az toplanıyor ama Türkiye Büyük Millet Meclisinin de Plan ve Bütçe Komisyonu ve Adalet Komisyonundan sonra en çok toplanan Komisyonu. Ben bakıyorum, daha çok toplamamız gerekiyor, buradan çıkan o.

Çok değerli milletvekillerim ve çok değerli misafirler; görüşülecek başka bir konumuz kalmamıştır, görüşmelerimiz tamamlanmıştır. Katkılarınızdan dolayı teşekkür ediyorum.

Toplantımızı kapatıyorum.

Kapanma Saati:13.29